Από τις σπασμένες βιτρίνες ως την εξέγερση – Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας

Και για τη Chanel θα μας ρωτήσουν, και για τη Celine της λεωφόρου Montaigne που άδειασε, και για τις βιτρίνες της Louis Vuitton, της Hermès και της Dior που ράγισαν και σπάσανε, και για τις τσάντες που την επομένη πουλιόντουσαν στο internet με τα αντικλεπτικά tags ακόμα πάνω. θα μας ρωτήσουν αν "τα εγκρίνουμε", λες και περίμενε κανείς στους δρόμους του Παρισιού τη δική μας βούλα και έγκριση. Η απάντηση δεν βολεύει κανέναν: στην τελική, δεν μας ενδιαφέρει κιόλας αν έγινε πλιάτσικο στη Chanel, ούτε το κάθε σπάσιμο καταστήματος πολυτελών ειδών ή η κάθε απαλλοτρίωση σε σούπερ μάρκετ και αλυσίδες. Μας ενδιαφέρει τι αποκαλύπτουν αυτές οι πράξεις για τη σχέση των εξεγερμένων με την κοινωνία στην οποία ζουν. Μας ενδιαφέρει γιατί ένας δεκαεξάχρονος από το Créteil ή το Seine-Saint-Denis ένιωθε πάντα ότι οι συγκεκριμένες γειτονιές ή διαμέρισματα του Παρισίου δεν τον χώραγαν και δεν τον δέχονταν, και γιατί για ένα βράδυ αποφάσισε ότι μπορούσε να την… οικειοποιηθεί. Το επόμενο πρωί, η Chanel στη λεωφόρο των Champs-Élysées ήταν ντυμένη με μεταλλικό πλέγμα, σαν στρατόπεδο. Πιο ειλικρινή εικόνα για το τί ακριβώς είναι αυτά τα διαμερίσματα του Παρισίου για τα παιδιά των προαστίων και για τους ανθρώπους όλων των υπόλοιπων γειτονιών δύσκολα θα βρει κανείς

Όλα ξεκίνησαν στις 17 Σεπτέμβρη, όταν οι εργαζόμενοι ενός λυκείου στο Créteil κινητοποιήθηκαν ενάντια στις ελλείψεις προσωπικού και οι μαθητές έκλεισαν την πόρτα του σχολείου τους: τάξεις των 35, λυόμενες αίθουσες που σιγοβράζουν ή

παγώνουν, ένα Parcoursup (σαν τις Πανελλαδικές Εξετάσεις) που κρίνει από τα 16 ποιος αξίζει να σπουδάσει. Την 1η Οκτώβρη ήταν σε κινητοποίηση 1.027 λύκεια και έγιναν κοντά στις 2.000 προσαγωγές, κυρίως ανηλίκων, στη Lens ένας δεκαπεντάχρονος έχασε το χέρι του από χειροβομβίδα της αστυνομίας, στην Tours ένας δεκαεξάχρονος την όραση από το ένα του μάτι. Στις 17 Οκτώβρη, μια μέρα με διαδηλώσεις ενάντια στην ακρίβεια σε όλη την χώρα, βγήκε στον δρόμο πάνω από μισό εκατομμύριο κόσμος και το δημαρχείο της Limoges καιγόταν. Μάλιστα, αυτές οι Παν-Γαλλικές διαδηλώσεις οργανώθηκαν σε μεγάλο μέρος τους μέσα από κωδικοποιημένα καλέσματα στα social media της νέας γενιάς (τύπου TIkTok). Ο Μακρόν σε διάγγελμά του υποσχέθηκε αντίποινα και βία, χωρίς εννοείται να αγγίξει κανένα αίτημα, όπως απαντά πάντα το κράτος όταν το στριμώχνεται και η εξουσία του κλονίζεται, όταν δέχεται μεγαλύτερη αντίδραση και οργή απ’ όση περίμενε.

Ένα άλλο πολιτικό υποκείμενο

Το κράτος δεν έχει φυσικά άλλη απάντηση, γιατί το υποκείμενο που εξεγείρεται σήμερα στη Γαλλία είναι διαφορετικό από όλα τα προηγούμενα. Είναι μαθητές και φοιτητές που διατυπώνουν δημόσια πολύ αληθινά αιτήματα, λαϊκά στρώματα που ξεσηκώνονται ενάντια στο κόστος ζωής, είναι ένα δεκαπεντάχρονο παιδί του προαστίου χωρίς αιτήματα που να χωράνε σ’ ένα δελτίο τύπου, που μπορεί να εξεγερθεί χωρίς συγκροτημένο πολιτικό πλαίσιο, αρκεί να ανοίξει η δυνατότητα της σύγκρουσης. Οι παρέες του, οι “συμμορίες” των καναλιών, δεν μιλούν τη γλώσσα κάποιας Αριστεράς ή κάποιας Αναρχίας, δεν είναι όμως ούτε και μια χούφτα μπαχαλάκηδες. Οι συγκρούσεις με την αστυνομία είναι ανοιχτές, αυθόρμητες και, κάπως οξύμωρα, οργανωμένες: χωρίς αρχηγό και πρόγραμμα, με μια τεχνογνωσία που πέρασε από χέρι σε χέρι, από τα κίτρινα γιλέκα ως τις νύχτες μετά τη δολοφονία του Ναέλ, το 2023. Η κλιμάκωση δεν είναι καινούργια σαν φαινόμενο, αλλά η έκτασή της είναι. Αιτήματα και συγκρούσεις είναι το ίδιο κίνημα, που απλώς μιλάει δύο γλώσσες.

Μπροστά του όλοι μένουν αμήχανοι. Το κράτος ψάχνει τον

“εγκέφαλο” και τον βρίσκει, φυσικά, στην Ανυπότακτη Γαλλία. Η Αριστερά στήνει ανθρώπινες αλυσίδες γονιών ανάμεσα στα ΜΑΤ και στους μαθητές και διαφέρει από τους άλλους μόνο στη μορφή: κάνει τα παιδιά θύματα για να παίξει τον “υπεύθυνο ενήλικα”, ενώ στην ουσία ξεχωρίζει κι αυτή τους “καλούς” με τα νόμιμα αιτήματα από τους “κακούς” ταραξίες. Τα παιδιά πέρασαν από δίπλα της και πήγαν κατευθείαν στα ΜΑΤ. Η ακροδεξιά βλέπει μετανάστες και ζητά αφαιρέσεις ιθαγένειας. Τρεις απαντήσεις, μία παραδοχή: ότι αυτά τα παιδιά **δεν** μπορεί να είναι πολιτικά υποκείμενα.

Εδώ πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ρητά πως δεν πρόκειται για ζήτημα μετανάστευσης αυτό καθαυτό, όπως θέλει η ακροδεξιά. Η καταγωγή μετράει μόνο όσο την κάνει κριτήριο διαλογής το ίδιο το κράτος, στους ελέγχους ταυτότητας, στα μπλόκα της τροχαίας κτλ. Το επίδικο είναι οι κοινωνικές συνθήκες όσων διεκδικούν μέσω της βίας το κομμάτι του δυτικού τρόπου ζωής που τους “υποσχέθηκαν” χωρίς να τους δώσουν ποτέ πρόσβαση: ένα σχολείο ίσων ευκαιριών που έγινε λυόμενα με κατσαρίδες, κι έναν πλούτο που θα “διαχεόταν” κάποτε και προς τα κάτω (όπως είχαν υποσχεθεί το Γαλλικό κράτος και η κυβέρνηση), έστω όσος χρειάζεται για να επιβιώσεις. Οι ίδιοι το έγραψαν στα ρολά των μαγαζιών που άδειασαν, “Vive le ruissellement” (Ζήτω η διάχυση) σε ένα Franprix, “C’est pour les lycéens” (Αυτό είναι για τα λυκειόπαιδα) στο διπλανό Monoprix.

Πάνω στο πλιάτσικο στήνεται πάντα η δαιμονοποίηση: το παιδί γίνεται κλέφτης, ο κλέφτης τέρας, και το τέρας δεν έχει ούτε πολιτική ούτε θέση στην κοινωνία. Στο Παρίσι όμως το πλιάτσικο δεν ήταν γενικευμένο. Εκεί όπου έγινε θέαμα, χτύπησε τη λεωφόρο Montaigne, τα Champs-Élysées και την place Vendôme, γκέτο των πλουσίων όπου κανείς, πλην μιας πλούσιας τάξης, δεν ζει την καθημερινότητά του, σε μια μητρόπολη κομμένη σε θύλακες που δεν μοιράζονται ούτε χώρο ούτε ευκαιρίες. Αυτό δεν κάνει το πλιάτσικο αυτομάτως απελευθερωτικό. Το παιδί που τρέχει με μια τσάντα Louis Vuitton στον ώμο δεν καίει το είδωλο, το αρπάζει, και ζητάει θέση στο τραπέζι του

καπιταλιστικού φαντασιακού, όχι άλλο τραπέζι.

Οι βιτρίνες έγιναν πρωτοσέλιδα, η καύσιμη ύλη όμως βρίσκεται αλλού: στη δυσμένεια που προκαλείται στην απλή καθημερινότητα από την κοινωνική θέση του εξεγερμένου, όταν αυτή αποσταθεροποιείται και υπόκειται σε ακόμα μεγαλύτερες στερήσεις. Με πιο απλά λόγια, όταν η τιμή στα τρόφιμα, στα είδη πρώτης ανάγκης και στο καύσιμο ανεβαίνει ραγδαία, και φέτος το φθινόπωρο το πετρέλαιο κίνησης στη Γαλλία πιάνει τιμές ρεκόρ.

Η εποχή των νέων επαναστάσεων και η ανάγκη ενός πλαισίου

Από το πετρέλαιο κίνησης ξεκίνησαν και τα Κίτρινα Γιλέκα το 2018. Ένα κίνημα ενάντια σε έναν φόρο καυσίμων βρέθηκε μέσα σε δύο εβδομάδες σε μια δυναμική συγκρούσεων που αυτονομήθηκε από τα αρχικά του αιτήματα, και όταν η κυβέρνηση πάγωσε τον φόρο, δεν γύρισε σπίτι του. Ο αγώνας είχε υποστεί "αλλοίωση", είχε μεταμορφωθεί. Το να σπάσεις το πλαίσιο μέσα στο οποίο σε έκλεισαν είναι ήδη μια μορφή αυτονομίας· το να μην μπορείς έπειτα να θέσεις το δικό σου είναι το όριό της, και τα κίτρινα γιλέκα κατέληξαν σε μια σύγκρουση χωρίς όρια, πλαίσιο και στρατηγική αυτονομία. Δεν έφταιγε η βία· λάθος είναι να αντιπαραθέτουμε μηχανικά τα αιτήματα στη σύγκρουση, όπως κάνει σήμερα η Αριστερά με τους μαθητές. Έφταιγε ότι η σύγκρουση αποσυνδέθηκε από τις ανάγκες που τη γέννησαν, χωρίς να χτίσει δικές της δομές.

Εδώ βρίσκεται το κρίσιμο ερώτημα για τη σημερινή εξέγερση: μπορεί το υποκείμενό της να μετασχηματίσει τη διάχυτη οργή σε μια εξελισσόμενη δυναμική, να καθορίσει το πλαίσιο της σύγκρουσης και να υποχρεώσει τις υπόλοιπες δυνάμεις να το ακολουθήσουν; Το κράτος το ξέρει καλά, γι' αυτό ψάχνει πανικόβλητο "ηγέτες" και "εκπροσώπους", για να ξαναστήσει ένα πλαίσιο με αιτήματα, διαπραγμάτευση και λήξη. Προς το παρόν το πλαίσιο το ορίζουν ακόμα τα λυκειόπαιδα. Ο κίνδυνος όμως δεν είναι μόνο η καταστολή: στη Χιλή, η εξέγερση του 2019 πέρασε από τη συντακτική συνέλευση και την αριστερή κυβέρνηση για να

καταλήξει στην εκλογή της ακροδεξιάς, και η ίδια παγίδα στήνεται τώρα στη Γαλλία, με μια συνταγματική πρωτοβουλία της Αριστεράς που υπόσχεται στον “λαό” μια κυριαρχία που δεν θα ασκήσει ποτέ.

Ζούμε, λοιπόν, στην εποχή νέων επαναστάσεων. Η κοινωνική επανάσταση έχει μπει στο προσκήνιο με όρους που τους προανήγγειλαν όλες οι σύγχρονες εξεγέρσεις: αφορά πλέον την κοινωνική πλειοψηφία, γίνεται με όρους πλειοψηφίας και αμεσοδημοκρατίας, είναι ανοιχτή σε κάθε ενδεχόμενο στον δημόσιο χώρο, χαρακτηρίζεται από καθολική οριζοντιότητα και μένει μη διαμεσολαβούμενη από πρωτοπορίες, ηγεμονίες και ιδεολογίες. Τίποτα από αυτά δεν εγγυάται μια απελευθερωτική προοπτική· η οργή μπορεί να φέρει τη ρήξη, όχι όμως και την κατεύθυνσή της. Η μόνη εγγύηση είναι η συμμετοχή μας στη διαμόρφωση του νοήματος και η έμπρακτη παρέμβασή μας στους κοινωνικούς εμφυλίους του εδώ και του τώρα, χωρίς την εξαντλητικότητα της αφηγηματικής μας “αυθαιρεσίας”: μια συμμετοχή που δεν περιμένει την εξέγερση να μας μοιάσει, ούτε αποδέχεται άκριτα κάθε βία, αλλά παλεύει να περιφρουρήσει μέσα στη σύγκρουση ένα πλαίσιο που δεν επιβάλλεται απ’ έξω και συνδέει την οργή με τις αιτίες της.

Ο Κυρίαρχος, άλλωστε, δεν κρύβεται πια πίσω από δυσθεώρητα τείχη· είναι επιμερισμένος στην κοινωνία, δικτυωμένος και εσωτερικευμένος. Σε κάθε εξέγερση η θεσμίζουσα κοινωνία ξεσπά μέσα στη θεσμιμένη και οι άνθρωποι θυμούνται ότι τους θεσμούς που τους κυβερνούν τους έφτιαξαν άνθρωποι. Γι’ αυτό κάθε εξέγερση είναι αντιεξουσιαστική στη γέννησή της, και το ζήτημα είναι τι γίνεται μετά τη γέννα: αν το περιεχόμενό της θα απλωθεί σε μια διαρκή αντιπαράθεση, κατακτώντας όλο και περισσότερα εδάφη. Επανάσταση σημαίνει να αποσπάσεις από τον εχθρό χώρο και χρόνο, κι αυτό έκαναν τα λυκειόπαιδα κάθε πρωί που έκλειναν το σχολείο τους, κάνοντας το προαύλιο τόπο συνάντησης και συνωμοσίας.

Από την Αθήνα του 2008 στη Γαλλία του 2026

Εμείς το ξέρουμε από πρώτο χέρι. Τον Δεκέμβρη του 2008 ήταν κι εδώ οι μαθητές που βγήκαν πρώτοι, μετά τη σφαίρα μπάτσου σε δεκαπεντάχρονο. Ο Δεκέμβρης ράγισε τη βιτρίνα της κανονικότητας, αλλά δεν έμεινε μια έκρηξη οργής: το αντιεξουσιαστικό του πλαίσιο συγκροτήθηκε μέσα στις καταλήψεις και στις συνελεύσεις και κράτησε επειδή κάποιοι το περιφρούρησαν, ως τις πλατείες του 2011. "Ο Δεκέμβρης δεν ήταν απάντηση αλλά ερώτηση", έγραψαν οι τοίχοι.

Τώρα η ερώτηση δεν θα ξαναζωντανέψει ως επέτειος, και ούτε θα έπρεπε. Οι όροι υπάρχουν: η ακρίβεια, τα νοίκια που καταπίνουν τον μισθό, οι φοιτητές και οι μαθητές σε διαρκή πίεση και με μια μόνιμη ανασφάλεια για το μέλλον τους, η οργή για τα Τέμπη που γεμίζει τους δρόμους κάθε χειμώνα από το 2023 και βρίσκει κάθε φορά μπροστά της τους διαύλους της ανάθεσης. Αυτό που λείπει είναι η ικανότητα να ορίσουμε εμείς το πλαίσιο: να μη ζητήσουμε απλώς φθηνότερα τρόφιμα, αλλά να ρωτήσουμε ποιος αποφασίζει για τα τρόφιμα, και να μην αφήσουμε κάθε έκρηξη να γίνει αίτημα προς το κράτος, ψηφοδέλτιο ή δικογραφία.

Στεκόμαστε δίπλα στα αδέρφια μας στη Γαλλία: στα δεκαπεντάχρονα με τα σπασμένα σαγόνια και τα χαμένα μάτια, στους κρατούμενους μαθητές, στις γειτονιές που η Δημοκρατία θυμάται μόνο όταν καίγονται. Όχι ως θεατές από μακριά, αλλά ως κομμάτι της ίδιας ερώτησης, που τη θέσαμε κι εμείς στους δρόμους της Αθήνας και δεν την έχουμε απαντήσει ακόμα. Τη Chanel ας τη λυπηθούν, ας τη νοιαστούν και ας την αποζημιώσουν οι ασφαλιστικές. Εμείς μετράμε πόσος χώρος και πόσος χρόνος αποσπάστηκε, αλλά και πόσος θα μείνει δικός μας όταν σβήσουν οι φωτιές.

Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας

Ξέρουμε τι γίνεται στη Γαλλία – Του Νώντα Σκυφτούλη

Του Νώντα Σκυφτούλη

Όλοι γνωρίζουν, αλλά εμείς πολύ καλύτερα. Βιώσαμε τον Δεκέμβρη του ’08, όπου για πρώτη φορά στη χώρα που ζούμε αναδύθηκε μια σύγχρονη εξέγερση, από αυτές που προαναγγέλλουν τον χαρακτήρα, το νόημα, τη νοοτροπία, αλλά και τη μοίρα όλων των σύγχρονων εξεγέρσεων. Κοινό νήμα αυτών είναι η εναντίωσή τους στους «νοικοκυραίους» των αφηγημάτων, της Ιδιοκτησίας, του Εμπορεύματος, της Καπιταλιστικής αισθητικής.

Η εξέγερση, παλιά ή νέα, δεν γίνεται στα νύχια της γάτας και αυτό είναι κοινωνικός νόμος. Η αποσυμπίεση και η αλλοτρίωση βρίσκονται στο δρόμο της εξέγερσης και της επανάστασης και αυτό είναι ένας δεύτερος κοινωνικός νόμος. Τις εξεγέρσεις τις κάνουν οι εξεγερμένοι, να και ένας τρίτος κοινωνικός νόμος. Στις σύγχρονες εξεγέρσεις, λοιπόν, αρχής γενομένης από τη Γαλλία και τον Δεκέμβρη συμμετέχουν οι αποκλεισμένοι από τον Κυρίαρχο και τις σχέσεις Κυριαρχίας. Από το κράτος και τον καπιταλισμό δηλαδή. Αλλά μπορεί να συμμετέχει και όποιος/-α έχει απελπισμένη συνείδηση ή συνείδηση της απελπισίας.

Στη Γαλλία οι μαθητές έδωσαν το πολιτικό σύνθημα και ανταποκρίθηκε όλο το διάχυτο αποκλεισμένο κομμάτι των προαστίων, των διαμερισμάτων με εντονότερη μεταναστευτική σύνθεση, αλλά και το μητροπολιτικό νεολαιίστικο κομμάτι του Παρισιού, της Λιμόζ, της Λυών και άλλων δεκάδων πόλεων, μαζί με συντρόφους συντρόφισσες, και η άμυνα έγινε επίθεση. Η φωτιά, το οδόφραγμα, η λεηλασία είναι πολιτικά εργαλεία της εξέγερσης, αλλοτριωτικά μέν, αλλά και απελευθερωτικά ταυτόχρονα, δημιουργώντας απειλή και διευρύνοντας την ορατότητα της εξέγερσης.

Όλες οι εξεγέρσεις και οι επαναστάσεις αναπαράγουν στο πεδίο

της σύγκρουσης ό,τι έχουν εσωτερικεύσει σε αξίες και σημασίες από το καθεστωτικό πλαίσιο που καταστρέφουν, είτε είναι κυβερνητικά κτίρια είτε είναι η Luis Vuitton είτε ένα μπακάλικο. Η βία τους νομιμοποιείται από το ίδιο το δρών υποκείμενο και η βία τους δεν είναι παρά αυτή που αντιστοιχεί στην κοινωνία, απέναντι στην οργανωμένη βία του κράτους και αυτός είναι και ένας πρόσθετος νομιμοποιητικός της λόγος.

Άγρια η εξέγερση του Παρισιού και για αυτό αχειραγώγητη και αδιαμεσολάβητη. Άγρια γιατί λειτουργεί παρά και ενάντια σε κράτος, κόμματα, συνδικάτα, θεσμούς και φυσικά σε αφηγήματα επαναστατικά ή αντεπαναστατικά. Δεν ξεκινάει με κανένα πρόσημο, με κανένα καθολικό είναι. Ριζικός αθεϊσμός. Μηδενιστική εξέγερση, με την ευχή να στραφεί στον ενεργητικό μηδενισμό, ενάντια στον παθητικό μηδενισμό του καπιταλισμού. Να αρχίζει να συγκροτεί αξίες και δεσμούς από την αρχή μία-μία, για το εφικτό, το ανέφικτο, για το όριο, για τον χρόνο, για την θέσμιση, για τον κοινωνικό δεσμό.

Αυτή η σύγχρονη μηδενιστική εξέγερση είναι άγρια και στο πεδίο. Δεν είναι εύκολα εκεί τα πράγματα ούτε για αυτούς που συμμετέχουν αυτοδικαίως, λόγω πολιτικού προσανατολισμού, στις άγριες εξεγέρσεις. Οι αποκλεισμένοι αυτού του κόσμου θα αποτελούν την πλειοψηφία της εξέγερσης είτε της επερχόμενης είτε αυτής που ζήσαμε τον Δεκέμβρη. Το υποκείμενο αυτό έχει τον συγκεκριμένο προσανατολισμό της απελπισμένης συνείδησης και όχι της προοπτικής. Σε αυτό διαφέρουμε όμως. Αυτή η διαφορά στο πεδίο δεν είναι εύκολα διαχειρίσιμη. Παρόλα αυτά, οφείλουμε να συμμετέχουμε. Γι’ αυτό ούτε λόγος. Αλλά για να είμαστε στη ροή της εξέγερσης χρειάζεται και να αφήσουμε μερικές βεβαιότητες απέξω και ταυτόχρονα να μην ενσωματωθούμε απολύτως σε αυτό το διάχυτο. Εκ των ων ουκ άνευ, λοιπόν, ανεξάρτητη, ισχυρή, οργανωτική και πολιτική δυνατότητα. Αυτονομία εν συγκρούσει που λένε και οι φίλοι μας οι Γάλλοι.

Υ,Γ. Λένε διάφοροι για τις εκλογικές συνέπειες της εξέγερσης και ποιος θα χάσει και ποιος θα κερδίσει. Αυτοί που συμμετέχουν στις εκλογές θα χασοκερδίσουνε, πότε η Δεξιά πότε

η Αριστερά. Εδώ μετά το ‘08 και το ‘12 κέρδισε η αριστερά, στη Γαλλία ενδέχεται να κερδίσει η δεξιά της Λεπέν. Η Λεπέν το μόνο που μπορεί είναι να διευρύνει το μέτωπο της κοινωνικής αντίστασης και της ενδεχόμενης εξέγερσης. Το θέμα είναι τι θα κερδίσει η Γαλλική εξέγερση, ο Δεκέμβρης κατοχύρωσε ένα σύνολο ατομικών δικαιωμάτων και έχουμε ακόμη…

Η εισήγηση της Ομάδα Τ57 Θεσσαλονίκης στην εκδήλωση στις 4/10/26 : Το έγκλημα των Τεμπών και το κίνημα που ακολούθησε

Το έγκλημα στα Τέμπη έφερε στην επιφάνεια με τον πιο σκληρό τρόπο την πραγματικότητα του σημερινού κόσμου. Μια πραγματικότητα με την οποία ερχόμαστε αντιμέτωπες καθημερινά και όπου οι ζωές μας έρχονται τελευταίες μπροστά στην μεγιστοποίηση του κέρδους. Για να καταλάβουμε πώς φτάσαμε στα Τέμπη και τι συνέχισε μετά από αυτό, χρειάζεται να διεισδύσουμε στις πολλαπλές διαστάσεις που εμπερικλείονται, και δεν αρκεί να σταθούμε μόνο στις συγκεκριμένες παραλείψεις, στα πρόσωπα που είχαν την ευθύνη ή στα συστήματα ασφαλείας που δεν λειτουργούσαν.

Ο σιδηρόδρομος, το κέρδος και το δίπολο κρατικό/ιδιωτικό

Σημαντική είναι η συνολικότερη θέση που έχει ο σιδηρόδρομος μέσα στο μοντέλο μεταφορών που έχει διαμορφωθεί τόσο στην

Ελλάδα όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αφού η Ελλάδα ακολουθεί την ευρωπαϊκή πολιτική απελευθέρωσης των σιδηροδρόμων από τα κρατικά μονοπώλια.

Οι πρώτοι σιδηρόδρομοι εμφανίζονται στις αρχές του 19ου αιώνα, μια περίοδο που η Ευρώπη αλλάζει αρκετά σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, με τη Βιομηχανική Επανάσταση να μετασχηματίζει ριζικά τον τρόπο παραγωγής. Η ανάπτυξη της μεγάλης βιομηχανίας, η συγκέντρωση της παραγωγής, η επέκταση των αγορών και η αυξανόμενη ανάγκη για μεταφορά πρώτων υλών και εμπορευμάτων δημιούργησαν νέες απαιτήσεις για ταχύτητα, μαζικότητα και μείωση του κόστους των μεταφορών.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αναπτύχθηκε ο σύγχρονος σιδηρόδρομος, ο οποίος δεν αποτελεί απλώς ένα αποτέλεσμα της βιομηχανικής-καπιταλιστικής ανάπτυξης, αλλά εξελίχθηκε μαζί με αυτήν και συνέβαλε αποφασιστικά στην περαιτέρω επέκτασή της. Η ανάγκη διαρκούς διεύρυνσης της παραγωγής και των αγορών απαιτούσε μέσα μαζικής και ταχύτερης μεταφοράς εμπορευμάτων, πρώτων υλών, καυσίμων και εργαζομένων, επιτρέποντας έτσι την συνεχόμενη αναπαραγωγή και επέκταση του κεφαλαίου. Δημιουργήθηκαν έτσι κρατικά μονοπώλια στις σιδηροδρομικές μεταφορές, που έδωσαν απάντηση στις απαιτήσεις της καπιταλιστικής ανάπτυξης εκείνης της περιόδου.

Για καιρό, η ανάπτυξη αυτή προχώρησε μέσα από εθνικά σιδηροδρομικά μονοπώλια. Σε αυτή τη φάση, η υποδομή (οι ράγες, οι σταθμοί) και η εκμετάλλευση (τα ίδια τα τρένα και τα δρομολόγια) ελέγχονταν νομοτελειακά από έναν κοινό κρατικό φορέα. Αυτός είχε την αποκλειστική ευθύνη κατασκευής και συντήρησης του δικτύου, αλλά και την αποκλειστικότητα των μεταφορών. Αυτή η συγκέντρωση υποδομής και εκμετάλλευσης σε έναν και μόνο φορέα καθιστούσε αδύνατη την είσοδο τρίτων εταιρειών στο δίκτυο, λειτουργώντας πλέον ως εμπόδιο για τα νέα κεφάλαια που αναζητούσαν κερδοφορία.

Σκοπός της ΕΕ, ήδη πριν το τέλος του 20ού αιώνα, ήταν ο βαθμιαίος διαχωρισμός υποδομής και χρήσης των σιδηροδρόμων.

Στην Ελλάδα ή διάσπαση αυτή έχει: τον ΟΣΕ να παραμένει κύριος υπεύθυνος για τη σιδηροδρομική υποδομή και το δίκτυο, την ΓΑΙΑ ΟΣΕ να διαχειρίζεται τη σιδηροδρομική ακίνητη περιουσία, ενώ η Hellenic Train έχει τις επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές, διαμορφώνοντας σταδιακά ένα μοντέλο ανοίγματος των αγορών και δυνατότητα δραστηριοποίησης διαφορετικών σιδηροδρομικών επιχειρήσεων.

Η περίπτωση αυτή δεν αποτελεί εξαίρεση, αλλά μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής που εφαρμόστηκε και σε άλλες κρατικές επιχειρήσεις, όπως η ΔΕΗ ή ο ΟΤΕ. Και εκεί, παρουσιάστηκαν τα ελλείμματα, τα χρέη και η «κακοδιαχείριση» ως βασικά προβλήματα, προβάλλοντας ως λύση τις αναδιαρθρώσεις, την εμπορευματοποίηση και την ιδιωτικοποίηση. Με αυτόν τον τρόπο, η συζήτηση μετατοπίζεται από το πώς και για ποιον οργανώνονται οι επιχειρήσεις του δημοσίου στο απλοποιημένο δίλημμα «κρατικό ή ιδιωτικό».

Για δεκαετίες, ο σιδηρόδρομος απαξιώνεται ως μέσο μαζικής μεταφοράς, συρρικνώνεται και αντιμετωπίζεται ως μια υπηρεσία που πρέπει διαρκώς να αυξάνει το κέρδος της, αντί να αποτελεί κοινωνική υποδομή που πρέπει να εξασφαλίζει ασφαλή και προσβάσιμη μετακίνηση. Η απαξίωση αυτή δεν αφορά μόνο τις ράγες και τα συστήματα ασφαλείας. Αφορά τις ζωές των ανθρώπων που μετακινούνται, αλλά και των εργαζομένων που καλούνται να λειτουργήσουν ένα διαλυμένο δίκτυο με όλο και λιγότερο προσωπικό. Η έλλειψη προσωπικού, η εγκατάλειψη των υποδομών και των συστημάτων ασφαλείας, οι προειδοποιήσεις των εργαζομένων που έμεναν αναπάντητες, δεν ήταν άγνωστα προβλήματα που εμφανίστηκαν ξαφνικά. Ήταν προβλήματα γνωστά, που παρέμεναν άλυτα γιατί η αντιμετώπισή τους απαιτούσε πόρους και χρόνο.

Η ασφάλεια έχει κόστος. Κοστίζει η συντήρηση των γραμμών, κοστίζουν τα συστήματα ασφαλείας, κοστίζουν οι εργαζόμενοι, κοστίζει η εκπαίδευση και η στελέχωση. Το ίδιο κοστίζει και η δημιουργία ενός δικτύου που μπορεί να εξυπηρετεί πραγματικά τις ανάγκες μιας κοινωνίας. Όταν όμως η λειτουργία μιας

υποδομής οργανώνεται γύρω από την αποδοτικότητα, την περιστολή των δαπανών και την ανάγκη να «βγαίνουν τα νούμερα», όλα αυτά μετατρέπονται σε κόστη που πρέπει διαρκώς να περιορίζονται. Το πρόβλημα είναι ότι το κόστος δεν εξαφανίζεται όταν δεν πληρώνεται. Μεταφέρεται κάπου αλλού, μέχρι και στην ίδια την ζωή.

Αυτόν τον τρόπο λειτουργίας δεν τον συναντάμε μόνο στα τρένα. Τον συναντάμε στους δρόμους, στα εργοστάσια, στα πλοία, στα αεροπλάνα, παντού όπου η ασφάλεια συγκρούεται με την ανάγκη για μικρότερο κόστος και μεγαλύτερη απόδοση. Η εργαζόμενη που πρέπει να δουλέψει χωρίς τα απαραίτητα μέτρα προστασίας, ο οδηγός που πρέπει να βγάλει ένα δρομολόγιο μέσα σε ασφυκτικά χρονικά περιθώρια, ο επιβάτης που χρησιμοποιεί μια υποδομή που δεν συντηρείται όπως πρέπει, δεν είναι ξεχωριστές περιπτώσεις. Το ίδιο είδαμε και στα εναέρια μέσα, όπου πέρυσι οι εργαζόμενοι και οι εργαζόμενες στους πύργους ελέγχου είχαν καταγγείλει τις συνθήκες και τις ελλείψεις που αντιμετώπιζαν, προειδοποιώντας για προβλήματα που αφορούσαν την ασφάλεια των πτήσεων.

Επιπλέον, η διαχρονική ενίσχυση των οδικών μεταφορών και του αυτοκινήτου έχει διαμορφώσει ένα σύστημα στο οποίο το τρένο παραμένει δευτερεύον μέσο μετακίνησης. Δεν είναι τυχαίο ότι το σιδηροδρομικό δίκτυο παρέμεινε περιορισμένο και υποβαθμισμένο, την ίδια στιγμή που η οδική μετακίνηση και οι σχετικές υποδομές κατέλαβαν κεντρική θέση στον τρόπο με τον οποίο οργανώθηκε η μετακίνηση στον ελλαδικό χώρο. Και όταν μιλάμε για τις οδικές μεταφορές, δεν μιλάμε μόνο για τα αυτοκίνητα. Τα ΚΤΕΛ αποτέλεσαν διαχρονικά έναν άμεσο ανταγωνιστή του σιδηροδρόμου στις επιβατικές μετακινήσεις, εξυπηρετώντας πολλές από τις ίδιες ανάγκες και διαδρομές. Έτσι, η επένδυση στο οδικό δίκτυο δεν ενίσχυσε απλώς την κυκλοφορία των αυτοκινήτων, ενίσχυσε συνολικά ένα διαφορετικό και πιο κερδοφόρο μοντέλο μετακίνησης.

Το ίδιο ισχύει και για την ταχύτητα. Μας λένε ότι πρέπει να έχουμε γρήγορα τρένα, γρήγορους δρόμους, γρήγορες μεταφορές. Η

ταχύτητα παρουσιάζεται ως πρόοδος και ως προϋπόθεση για να μπορεί ένα μέσο να ανταγωνιστεί το αυτοκίνητο. Όμως η ταχύτητα δεν μπορεί να υπάρχει από μόνη της. Δεν γίνεται να θέλεις ένα τρένο να πηγαίνει όλο και πιο γρήγορα, να διαφημίζεις τον χρόνο του δρομολογίου ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και την ίδια στιγμή να θεωρείς δευτερεύοντα όσα απαιτούνται για να φτάσει αυτό το τρένο με ασφάλεια στον προορισμό του. Ή μπορεί και να γίνεται όταν η ταχύτητα αντιμετωπίζεται ως αγαθό που είναι αναγκαίο για να ανταπεξέλθουμε στην ολοένα και αυξανόμενη εντατικοποίηση της καθημερινότητάς μας, θεσμοθετώντας το "όσο πιο γρήγορα, τόσο το καλύτερο". Τα εμπορεύματα -και οι άνθρωποι που μετατρέπονται μέσω της εργασίας τους σε τέτοια- πρέπει να μετακινούνται από σημείο σε σημείο όσο το δυνατόν ταχύτερα ώστε να μειώνεται το κόστος και να αυξάνεται η (αντ)αποδοτικότητα τους. Αυτός ο βίαιος τρόπος στις ζωές μας δημιουργείται προς όφελος της αναπαραγωγής και της διαδικασίας τροφοδότησης ενός κύκλου εργασίας που είναι απαραίτητος για την ύπαρξη του καπιταλισμού.

Οι ιδιωτικοποιήσεις αποτελούν μόνο μέρος αυτού του ευρύτερου προβλήματος. Το ζήτημα δεν είναι μόνο η διάσπαση ή η μεταβίβαση τμημάτων του σιδηροδρόμου σε ιδιώτες, αλλά ο ίδιος ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται η παραγωγή και η διοίκηση. Το σύγχρονο κράτος δεν λειτουργεί έξω από την αγορά, αλλά ενσωματώνει όλο και περισσότερο επιχειρηματικές μορφές διοίκησης λειτουργώντας ως συλλογικός καπιταλιστής και αναλαμβάνοντας τη χρηματοδότηση, τις υποδομές, τις επενδύσεις και τις ζημιές, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί το έδαφος για την κερδοφορία μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων.

Όσο ο σιδηρόδρομος οργανώνεται σε μια βάση όπου το κέρδος αποτελεί βασικό κριτήριο της παραγωγής, η ασφάλεια, η συντήρηση, η ποιότητα των μετακινήσεων, το προσωπικό και οι υποδομές αντιμετωπίζονται και αυτά μέσα από τη σχέση κόστους και κέρδους. Όσο αυτή η λογική παραμένει, η ασφάλεια θα βρίσκεται πάντα αντιμέτωπη με το κόστος και η ζωή θα παραμένει αυτή που θα καλείται να πληρώσει όταν το κόστος αυτό κρίνεται

υπερβολικό.

Το πραγματικό ερώτημα δεν είναι, λοιπόν, «κρατικό ή ιδιωτικό;». Σήμερα, το (ψευτο)δίλημμα αυτό λίγο θα έπρεπε να απασχολεί τόσο τους επιβάτες όσο και τα κινήματα. Το πραγματικό ερώτημα είναι με ποιο κριτήριο οργανώνεται ο σιδηρόδρομος και για ποιο σκοπό. Αν μια κοινωνική ανάγκη οργανώνεται με βασικό κριτήριο την κερδοφορία, τότε η κρατική διαχείριση δεν διαφέρει από την δολοφονική λογική του κεφαλαίου. Και όσο αυτή η λογική παραμένει, η ασφάλεια θα βρίσκεται πάντα αντιμέτωπη με το κόστος και η ζωή θα παραμένει αυτή που θα καλείται να πληρώσει όταν το κόστος αυτό κρίνεται υπερβολικό. Οι ζωές μας δεν μπορούν να αποτελούν την παράπλευρη απώλεια της οικονομίας και των επιχειρηματικών όρων λειτουργίας, ούτε να οργανώνονται με βάση αυτήν. Κομμάτι του κινήματος που βιάστηκε να εστιάσει στο κομμάτι της ιδιωτικοποίησης μάλλον ξέχνα ότι η ευθύνη του δικτύου (ή αποτυχία του οποίου λόγω έλλειψης συστημάτων ασφαλείας ευθύνεται κατά βάση για το εγκληματικό ατύχημα στα Τέμπη) ανήκε και ανήκει στο ελληνικό κράτος.

Το αίτημα για Δικαιοσύνη

Κεντρικό ζήτημα στην υπόθεση των Τεμπών ήταν και η δικαιοσύνη, αλλά ακριβώς επειδή το αίτημα για δικαιοσύνη μπορεί να σημαίνει πολλά διαφορετικά πράγματα, έχει σημασία να δούμε ποια δικαιοσύνη διεκδικούμε και ποιος τελικά έχει τη δυνατότητα να την ορίσει και να την αποδώσει.

Το αίτημα απλώς για δικαιοσύνη είναι κάτι αρκετά γενικόλογο και υποκειμενικό. Κάθε άνθρωπος μπορεί ως δικαιοσύνη να αντιλαμβάνεται κάτι διαφορετικό. Μπορεί να είναι απλά η φυλάκιση του σταθμάρχη, ή η φυλάκιση του διοικητικού συμβουλίου του ΟΣΕ, ή το να μάθουμε τι πραγματικά συνέβη ή η απόλυση ατόμων σε θέση ευθύνης, Μπορεί να είναι η φυλάκιση του Καραμανλή, του Τριαντόπουλου και άλλων ή ευρύτερα της κυβέρνησης ή μόνο η πτώση αυτής ή ακόμη και, μια πιο βίαιη απόδοση δικαιοσύνης. Δικαιοσύνη όμως θα μπορούσε επίσης να

είναι το να αλλάξουν οι συνθήκες που οδηγούν σε τέτοια εγκλήματα, ώστε να μην ξαναθρηνήσουμε συνάνθρωπο μας, απλά επειδή ήθελε να μετακινηθεί με το τρένο, το αεροπλάνο ή το λεωφορείο.

Το γενικό αίτημα για δικαιοσύνη για τα Τέμπη, χωρίς να προσδιορίζεται τι ακριβώς περιλαμβάνει, παραμένει ασαφές. Ίσως είναι ένας σημαντικός λόγος που συσπειρώθηκε τόσος κόσμος. Αν όμως δεν αναλύουμε παραπάνω το τι εννοούμε δικαιοσύνη, δηλαδή αν την περιορίσουμε στην τιμωρία κάποιων προσώπων, χάνουμε τη συστημική διάσταση. Η περαιτέρω ανάλυση του αιτήματος μπορεί να απέτρεπε κόσμο από το να στηρίξει το κίνημα, αλλά έτσι όπως μπόρεσε να συσπειρώσει τόσο κόσμο από διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες, δυστυχώς αυτή η γενικολογία και αυτή η αοριστία έκρυψε τη μεγάλη εικόνα και αποπροσανατόλισε από το πρόβλημα.

Κατάφερε, επίσης, να παραδώσει σε πρώτο χρόνο τη διαχείριση της δικαιοσύνης στο κράτος. Πιο συγκεκριμένα, το κράτος μας είπε ότι η δικαιοσύνη, -για αυτούς η δικαστική εξουσία-, θα κάνει τη δουλειά της, θα κρίνει τους ενόχους και εμείς οφείλουμε να σωπάσουμε μέχρι να τελειώσει όλη αυτή η διαδικασία και να μην προσπαθούμε να επηρεάσουμε τις αποφάσεις της αμερόληπτης και ανεξάρτητης αυτής δικαιοσύνης. Το κράτος μέσω αυτής της συνεργασίας, επιλέγει σε ένα βαθμό ποιοι θα είναι οι κατηγορούμενοι, ποιους θα θυσιάσει, ζυγίζοντας τι θα έχει το λιγότερο πολιτικό κόστος.

Προφανώς, η πίεση του κόσμου να δικαστούν συγκεκριμένα πρόσωπα, μπορεί να έχει αποτέλεσμα. Η ποινική τιμωρία όσων ευθύνονται είναι σημαντική, αλλά δεν μπορεί από μόνη της να αποτελεί το σύνολο της δικαιοσύνης που διεκδικούμε. Δεν αρκούμαστε σε αυτό, όσο οι συνθήκες που κατέστησαν δυνατό το έγκλημα παραμένουν ίδιες. Ωστόσο, μας έχει γίνει ξεκάθαρο πως μοναδικό μέλημα του ελληνικού κράτους στο δρόμο προς τη συνολική συγκάλυψη, είναι να κρύψει κάθε στοιχείο ώστε να εξαφανιστούν οι πολιτικές και ποινικές ευθύνες που τη βαραίνουν.

Ο εμπαιγμός της δικαστικής εξουσίας φάνηκε και με την έναρξη της δίκης. Οι συνθήκες ήταν απαράδεκτες και απαξιωτικές, οι δικηγόροι όρθιοι, η έδρα να διακόπτει τη διαδικασία κατά το δοκούν, ενώ μόνο τρεις κατηγορούμενοι ήταν παρόντες. Μπορεί η παρουσία συγγενών, μαρτύρων, δικηγόρων και κατηγορουμένων να μην είναι τόσο μεγάλη κατά τη διάρκεια της δίκης, αλλά οι υποδομές και ο χώρος οφείλουν να μπορούν να στηρίξουν την προσέλευση όλων αυτών. Η δίκη πρέπει να διεξάγεται σε αξιοπρεπείς συνθήκες, ώστε ο κόσμος να μην ταλαιπωρείται και η διαδικασία να μην αποτελεί ένα ακόμη ψυχικό βασανιστήριο για επιζώντες, συγγενείς, αλλά και φίλες και αλληλέγγυους. Συν τοις άλλοις, η δίκη απασχολεί το σύνολο της κοινωνίας. Άρα, οφείλει να είναι ανοιχτή και δημόσια.

Για αυτούς τους λόγους, είναι πολύ σημαντικός ο δικαστικός αγώνας που δίνουν οι συγγενείς και φίλοι των θυμάτων, καθώς και οι επιζώντες/ζήσασες της σύγκρουσης. Ενώ παλεύουν καθημερινά με τα τραύματα που το έγκλημα αυτό άφησε ανεξίτηλα στα σώματα και τις ψυχές τους, έρχονται αντιμέτωποι/ες και με την εγκατάλειψη του ελληνικού κράτους.

Επιπλέον, έχουν να αντιμετωπίσουν την λυσσαλέα προσπάθεια της κρατικής και δικαστικής εξουσίας να απαλλάξουν από κάθε ευθύνη τους πολιτικά υπεύθυνους της περιόδου του εγκλήματος. Παρ’ όλα αυτά έχουν τη δύναμη να συγκρούονται με το κρατικό αφήγημα που προσπαθεί με κάθε μέσο να αναστρέψει την πραγματικότητα. Η δική μας θέση είναι ξεκάθαρη: στεκόμαστε δίπλα στον αγώνα των ανθρώπων αυτών, δίνοντας του διάρκεια και δύναμη. Άλλωστε για εμάς, ο μόνος τρόπος για να ανοίξει ο δρόμος προς τη δικαίωση είναι μέσα από την κοινωνική δυναμική που θα αγωνιστεί γι’ αυτήν. Δεν είναι τυχαίο εξάλλου πως οι στιγμές που ταρακουνήθηκαν περισσότερο όλοι όσοι προσπαθούν να συγκαλύψουν το έγκλημα, ήταν εκείνες που ο κόσμος βρέθηκε στον δρόμο. Με αποκορύφωμα, βέβαια, τους πρώτους μήνες του 2025, όταν οι μαζικές διαδηλώσεις, οι καθημερινές δράσεις και η ανταπόκριση του κόσμου δεν άφησαν περιθώρια απόκρυψης του ζητήματος.

Για εμάς, αξία έχει να πιέσουμε και να αγωνιστούμε για τη

μελλοντική αποτροπή τέτοιων εγκλημάτων, για μια δικαιοσύνη που θα τη διεκδικεί η κοινωνία και στα δικαστήρια, αλλά και στους δρόμους. Όσο σημαντικός είναι ο δικαστικός αγώνας για να ανοίξει ο δρόμος προς τη δικαιοσύνη, άλλο τόσο δεν πρέπει να ξεχνάμε πως αυτή δεν θα έρθει μόνο μέσω αυτού. Χρειαζόμαστε μια κοινωνική δυναμική, που παράλληλα με την απαίτηση να λογοδοτήσουν οι υπεύθυνοι, πρέπει να αγωνίζεται για να αλλάξουν οι συνθήκες που κατέστησαν δυνατό το έγκλημα αυτό, διεκδικώντας παράλληλα έναν ασφαλή σιδηρόδρομο.

Από την εστίαση στην συγκάλυψη μέχρι την λογική της ανάθεσης

Συνεχίζοντας την μικρή μας αποτίμηση του κινήματος των Τεμπών, θέλουμε να αναφερθούμε σε κάποιους ακόμα λόγους χάρη στους οποίους αυτό όχι απλά έφθινε γοργά, αλλά άνοιξε τον δρόμο για την ανάδυση μιας αντιδραστικής πολιτικής με ανοιχτά ακροδεξιές θέσεις, οι οποίες πλέον εμφανίζονται ως οι κορυφές της αντιπολίτευσης γύρω από τα Τέμπη. Η κατάληξη αυτή δεν θα έπρεπε να αποτελεί έκπληξη, ούτε και να εκλαμβάνεται ως αποτέλεσμα μονάχα μιας «από τα πάνω» προσπάθειας ενσωμάτωσης ή απαξίωσης του κινήματος.

Αντιθέτως, δεν πρέπει να θεωρούμε ότι το κράτος κατάφερε απλώς να διαμεσολαβήσει μια αρχικά αγνή οργή. Η ενσωμάτωσή της ξεκίνησε από τις πρώτες στιγμές και ήταν απότοκο των μορφών που πήρε η ίδια η μαζική έκρηξη χιλιάδων ανθρώπων, τόσο το 2023 όσο και στις αρχές του 2025, μετά τη δημοσιοποίηση ηχητικών ντοκουμέντων μέσα από το φονικό τρένο. Αν το αίτημα για δικαιοσύνη πέταξε το μπαλάκι εξαρχής στο κράτος, δίνοντάς του τη δυνατότητα να διαχειριστεί με τους δικούς του όρους κάτι για το οποίο ήταν το ίδιο (συν)υπεύθυνο, η εστίαση στη συγκάλυψη και το κυνήγι εύρεσης των υπευθύνων λειτούργησαν τελείως αποπροσανατολιστικά από τις δομικές αιτίες που οδήγησαν στη σύγκρουση των τρένων.

Η συζήτηση γύρω από τα κρυφά υλικά που ήταν φορτωμένα στα βαγόνια, το ξυλόλιο και τα έλαια σιλικόνης, τις απόπειρες συγκάλυψης και μπαζώματος, δεν προέκυψε από το πουθενά. Είναι

πιθανό κάποια από αυτά να αληθεύουν, και σίγουρα διαδικασίες συγκάλυψης και εξαφάνισης ευθυνών υπήρξαν, και μάλιστα τρανταχτές. Όλο αυτό όμως εξέπεσε στη σκανδαλολογία και μετέφερε τη συζήτηση στη σφαίρα του θεάματος και στα χέρια των ΜΜΕ.

«Ποιος έδωσε την εντολή να;», «Τι κρύβεται πίσω από;», «Τι στ' αλήθεια περιείχαν τα;» – Ποιος, πού, τι και πώς. Η αναζήτηση της αλήθειας έφτιαξε ένα νουάρ μυθιστόρημα που όλοι συνέχιζαν να διαβάζουν με αγωνία, αναμένοντας τη στιγμή των μεγάλων αποκαλύψεων, μετατρέποντας τους ανθρώπους που βρίσκονταν σε πραγματική κίνηση, σιγά-σιγά, σε αναγνώστες και θεατές. Σειρά είχαν τώρα οι τηλεοπτικές εκπομπές (τύφλα να 'χει η Αγγελική Νικολούλη), οι ειδικοί και οι πραγματογνώμονες –διορισμένοι από το κράτος ή από τις οικογένειες των θυμάτων– ακόμα και κάποιοι ντετέκτιβ βγαλμένοι από γαλλικό *neo-polar*.

Δεν θέλουμε εδώ να πούμε ότι η διαχείριση του ελληνικού κράτους δεν ήταν σκανδαλώδης. Θέλουμε όμως να υπενθυμίσουμε πως το σκάνδαλο, η συγκάλυψη ή η παρέκκλιση –αυτό που ονομάζουμε συνολικά διαφθορά– δεν έρχεται σε σύγκρουση με το κράτος δικαίου, αλλά ορίζεται στην πραγματικότητα διαλεκτικά ως το αντίθετο της θεσμικά κατοχυρωμένης νομιμότητας. Η δύναμη με την οποία μπορεί το κράτος να επιβάλει τη δεύτερη εξαρτάται από το μέγεθος της απειλής που παράγει η πρώτη. Παρόλο που εμφανίζονται ως μαχόμενοι πόλοι, πρόκειται για αλληλοεξαρτώμενα δομικά και συστημικά στοιχεία του κράτους δικαίου. Και όσο εστιάζουμε στην παρέκκλιση, δίνουμε τη δυνατότητα στο κράτος να επιβάλει με όλο και πιο βίαιους όρους την κανονικότητα.

Αυτή είναι κιόλας που πραγματικά αποκρύπτεται λόγω της εστίασης στη διαφθορά-συγκάλυψη. Η αλήθεια δεν είναι κάπου βαθιά και σκοτεινά κρυμμένη, ώστε να χρειάζεται αποκάλυψη. Τη συστημική βία κεφαλαίου και κράτους τη ζούμε καθημερινά πάνω στα σώματά μας, στις δουλειές μας και στα εκατοντάδες εργατικά ατυχήματα στον βωμό του κέρδους, στους πνιγμούς μεταναστών στα σύνορα επειδή δεν είναι χρήσιμοι για την οικονομία, στους

θανάτους στα υποστελεχωμένα και με ελλιπείς υποδομές νοσοκομεία. Έτσι και στον σιδηρόδρομο (αλλά και στα υπόλοιπα μέσα μεταφοράς), όταν η λογική του κέρδους καθορίζει τα πάντα γύρω από τη λειτουργία του, προφανώς όσες υποδομές του παραμένουν μη κερδοσκοπικές απαξιώνονται συστηματικά και η ασφάλεια των χρηστών περνάει σε δεύτερη μοίρα. Ο θάνατος, ως απόρροια της προσπάθειας για μεγιστοποίηση της κερδοφορίας των αφεντικών, είναι ένα απλό στατιστικό –και ταυτόχρονα δομικό– στοιχείο της κοινωνικής οργάνωσης στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής. Και αυτό μας το τρίβουν τόσο πολύ στα μούτρα που δεν το συνειδητοποιούμε.

Η εστίαση στη συγκάλυψη, λοιπόν, καταφέρνει και αποπροσανατολίζει από την ουσία, μειώνοντας τις κινηματικές προοπτικές. Δεν είναι τυχαίο πως, πέρα από την εντατική ενασχόληση των καναλιών με το ζήτημα, στην προώθηση του λόγου περί συγκάλυψης συνέβαλαν καθοριστικά τα κόμματα του εθνολαϊκιστικού τόξου (από την Πλεύση Ελευθερίας μέχρι τον Βελόπουλο, αλλά και άλλα, πιο ακροδεξιά μορφώματα). Όσο απαξιώνονται οι συλλογικοί και ταξικοί αγώνες και η συνειδητοποίηση που αυτοί απαιτούν, τον λόγο παίρνουν λαϊκιστικές φωνές και μορφές αντίστασης που δεν εστιάζουν στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που κυριαρχούν στον καπιταλιστικό κόσμο (οι οποίες δεν πρόκειται να σταματήσουν να οδηγούν σε νέα «ατυχήματα» όσο δεν τις βάζουμε στο επίκεντρο), αλλά σε αυτό που ερμηνεύεται ως «σκοτεινά κέντρα» και «διεφθαρμένες ελίτ» που προσπαθούν να μας κρύψουν την αλήθεια και να μας κάνουν το ένα και το άλλο. Η ακροδεξιά και ο νέος φασισμός που εμφανίζεται σε παγκόσμιο επίπεδο παίζουν μπάλα ακριβώς σε αυτό το πεδίο· προσπαθούν να παρουσιάσουν τους εαυτούς τους ως τη δύναμη που θα βάλει τα θεμέλια προς μια υποτιθέμενη επιστροφή στον δήθεν ορθολογισμό και τη σταθερότητα (ο οποίος, προφανώς, επιτυγχάνεται μέσω αξιών όπως το εθνικό φρόνημα και η πυρηνική οικογένεια).

Κάπως έτσι οι δολοφονημένοι επιβάτες ενός μέσου που χρησιμοποιούν κατά βάση όσοι και όσες δεν έχουν την οικονομική

άνεση ενός αυτοκινήτου, μετατράπηκαν σε “παιδιά”, στο μέλλον του έθνους δηλαδή, πετώντας έξω από το κάδρο τους υπόλοιπους που δεν ταίριαζαν σε αυτό το αφήγημα. Και ποια καλύτερη ως σωτήρας αυτών από την Ελληνίδα Μάνα. Πριν προλάβουμε καλά καλά να νιώσουμε πως θα μπορούσε ο καθένας και η καθεμία μας να βρίσκεται εκείνο το βράδυ στο τρένο, και άρα πως έχουμε να κάνουμε με κοινωνικό ζήτημα που μας αφορά όλες και όλους, ξεκίνησε μία διαδικασία ανάθεσης του ζητήματος είτε σε όσους είχαν το δικαίωμά να θρηνήσουν είτε στους ειδικούς της πολιτικής. Όσο κι αν προσπάθησε να σπιλωσει αυτήν την εκπροσώπηση η ελληνική κυβέρνηση -είτε μιλάμε με για συγκεκριμένα πρόσωπα, είτε για κομματικούς φορείς- στην πραγματικότητα βόλευε ως πολιτικός αντίπαλος (και αντίλογος). Πέρα από το προβληματικό περιεχόμενο στο οποίο αυτοί οι διάφοροι εκπρόσωποι εστίασαν, το βασικό πρόβλημα είναι ότι μια κοινωνική δυναμική που θα μπορούσε να δημιουργηθεί και να οργανωθεί συλλογικά, ανέθεσε εν τέλει την ευθύνη και τη διαχείριση του ζητήματος σε λίγους και εκλεκτούς, μειώνοντας κατά πολύ τις κινηματικες προοπτικές.

Για να μην παρεξηγούμαστε, θα θέλαμε να επισημαίνουμε σε αυτό το σημείο, ότι η συμβολή των συγγενών στο κίνημα των Τεμπών και στις διεκδικήσεις, τόσο μέσα από τον σύλλογο όσο και έξω από αυτόν είναι αδιαμφισβήτητη. Η ευρύτερη κοινωνία ταυτίστηκε με τον πόνο αυτών των ανθρώπων. Είναι επίσης αλήθεια ότι τα παραπάνω συνέβαλαν στη μαζικότητα των κινητοποιήσεων.

Αυτό το κίνημα όμως, από την στιγμή που συσπειρώθηκε γύρω από πρόσωπα και κόμματα (καθώς και εστίασε στη συγκάλυψη και στο θολό αίτημα για δικαιοσύνη), χωρίς να μετατοπίσει το βάρος στο τι κάνουμε από εδώ και πέρα έχασε την δυνατότητα να συγκρουστεί με τις πραγματικές αιτίες που οδήγησαν στον θάνατο και τραυματισμό τόσων συνανθρώπων μας. Δεν επικεντρώθηκε στο να αλλάξουν οι συνθήκες, έτσι ώστε να σταματήσει αυτό το ατέρμονο κυνήγι του κέρδους, ακόμη και εις βάρος της ασφάλειας μας. Οι ίδιοι λόγοι που συνέβαλαν στη μαζικότητα του κινήματος αποτέλεσαν, εν μέρει, και λόγους για την καμπή του. Η ανάθεση

σε άλλους και όχι σε εμάς τους ίδιους και τις ίδιες, αλλά και η έλλειψη σαφών διεκδικήσεων, καθιστούν ένα κίνημα ευάλωτο.

“Η δικαιοσύνη κρίνεται στους δρόμους”

Η δίκη μας νοηματοδότηση της δικαιοσύνης περνάει μέσα από το να αλλάξουμε τις συνθήκες που οδηγούν σε Τέμπη. Και σ’ έναν κόσμο που βασίζεται εξ ολοκλήρου στην φονική λογική του κέρδους, δεν πρόκειται η φυλάκιση κάποιων υπευθύνων να μεταλλάξει τις συνθήκες αυτές. Αν μη τι άλλο, σήμερα περισσότερο από ποτέ, δεν πρόκειται να μας χαριστεί τίποτα. Και γι’ αυτό, σήμερα, περισσότερο από ποτέ, χρειαζεται όλοι εμείς που χρησιμοποιούμε τα ΜΜΜ και τις υπόλοιπες κοινωνικές υποδομές, να έρθουμε σε επικοινωνία, να συναντηθούμε και εν τέλει να αγωνιστούμε από κοινού με τους εργαζόμενους της εκάστοτε υποδομής. Χρειάζεται αγώνες που θα μπλοκάρουν την λειτουργία τους όσο αυτή βασίζεται στην κερδοφορία και όχι στις κοινωνικές ανάγκες, όσο αυτές παραμένουν υποστελεχωμένες και υπερτιμημένες, ανασφαλείς και γεμάτες ελλείψεις. Χρειάζεται την απαραίτητη μαζικότητα και χρειάζεται να δώσουμε διάρκεια σε αυτούς τους αγώνες. Στον δρόμο αυτόν είναι πολύ σημαντικό να μην ξεχνάμε να μην αρκούμαστε σε ψίχουλα αλλά να στοχεύουμε την ρίζα του προβλήματος, που αναφέραμε αρκετά ξεκάθαρα στο κείμενο αυτό. Κι όσο ουτοπικό κι αν φαντάζει αυτό, άλλο τόσο αναγκαίο είναι. Γιατί μονο μια τέτοια από τα κάτω κοινωνική δυναμική, που δεν θα αναθέσει την υπόθεση της σε κάθε λογής σωτήρες, μπορεί να ελέγξει πραγματικά και να αλλάξει τις συνθήκες μέσα στις οποίες ζούμε. Αυτό εννοούμε όταν λέμε πως ***η δικαιοσύνη κρίνεται στους δρόμους*****.**

Ομάδα Τ57 Θεσσαλονίκης, Οκτ. 2026

PROYECTO CONTRA LA GUERRA Posiciones Materiales para la subversión social Movimiento Antiautoritario [AK]

Download (PDF, 398KB)

Νεκροί στα διυλιστήρια, στα εργοστάσια, στα απανταχού κάτεργα – Κράτος και κεφάλαιο δολοφονούν- Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας

Στις 9 Οκτώβρη, σημειώνεται έκρηξη στις εγκαταστάσεις της Motor Oil στους Αγίους Θεοδώρους, κατά τη διάρκεια εργασιών συντήρησης, με αποτέλεσμα τον θανατηφόρο τραυματισμό δύο εργαζομένων.
Πίσω από τις λαμπερές βιτρίνες της επιχειρηματικής ανάπτυξης, τα success stories και τους οικονομικούς δείκτες, κρύβονται τα κάτεργα της μισθωτής σκλαβιάς. Εκεί όπου η παραγωγή δεν πρέπει να σταματά, όπου τα κέρδη των αφεντικών προηγούνται των ανθρώπινων αναγκών και η ζωή των εργαζομένων λογίζεται αναλώσιμη. Για άλλη μια φορά, ο θάνατος βαφτίζεται εργατικό δυστύχημα και η εργοδοτική ευθύνη χάνεται πίσω από τις διαβεβαιώσεις για την ασφάλεια και την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών.
Η έκρηξη στη Motor Oil δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο

περιστατικό, αποκομμένο από την πραγματικότητα της καπιταλιστικής παραγωγής. Στα διυλιστήρια, στα εργοστάσια, στις σκαλωσιές και στους δρόμους συμπυκνώνεται η ίδια βαρβαρότητα: εντατικοποίηση της εργασίας, επισφάλεια, εργολαβοποίηση, ανεπαρκής προστασία, εργοδοτική τρομοκρατία. Μια καθημερινότητα όπου οι εργαζόμενοι καλούνται να διακινδυνεύουν τη ζωή τους για ένα μεροκάματο, προκειμένου να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Στο καθεστώς αυτό, το κράτος αποτελεί διαχρονικά αρωγό της εργοδοτικής ασυδοσίας. Με τις πολιτικές του επιλογές, την αποδυνάμωση των εργασιακών δικαιωμάτων και την υποβάθμιση της προστασίας των εργαζομένων, διαμορφώνει τους όρους για την αναπαραγωγή της εκμετάλλευσης. Η ανάπτυξη που ευαγγελίζονται κράτος και αφεντικά μεταφράζεται για εμάς σε έναν διαρκή αγώνα επιβίωσης, ενώ για εκείνους σε συσσώρευση πλούτου και εξουσίας.

Οι δύο νεκροί εργάτες δεν είναι αριθμοί σε μια στατιστική ούτε μια ακόμη τραγωδία. Είναι τα θύματα μιας συνθήκης που θέλει τις ζωές μας υποταγμένες στις ανάγκες της παραγωγής και την ασφάλειά μας εξαρτημένη από τις προτεραιότητες των αφεντικών. Τα ακριβή αίτια και οι ευθύνες για την έκρηξη οφείλουν να διερευνηθούν σε βάθος, χωρίς συγκάλυψη και χωρίς να μετατραπεί η υπόθεση σε μια ακόμη διαδικασία εκτόνωσης της κοινωνικής οργής.

Η Motor Oil έχει τα χέρια της βαμμένα με αίμα και αυτό δεν περιορίζεται στα όρια των διυλιστηρίων της. Ο όμιλος Βαρδινογιάννη συμμετέχει στο ευρωπαϊκό στρατιωτικό πρόγραμμα Sentinel, από κοινού με την Intracom Defense, θυγατρική της κρατικής ισραηλινής πολεμικής βιομηχανίας Israel Aerospace Industries (IAI), η οποία προμηθεύει με πολεμικό υλικό τον ισραηλινό στρατό και έχει αναπτύξει οπλικά συστήματα που χρησιμοποιούνται στις επιχειρήσεις στη Γάζα. Την ώρα που ο παλαιστινιακός λαός βιώνει τη βαρβαρότητα του πολέμου, η επιχειρηματική κερδοφορία διαπλέκεται με την πολεμική βιομηχανία και τους μηχανισμούς της στρατιωτικής ισχύος. Από τα διυλιστήρια και τα εργολαβικά συνεργεία μέχρι τα πεδία των πολεμικών επιχειρήσεων, οι ζωές μας υποτάσσονται στις επιταγές του κεφαλαίου. Η αλληλεγγύη στους εργαζόμενους και στον αγωνιζόμενο παλαιστινιακό λαό είναι κομμάτι του ίδιου αγώνα ενάντια στην εκμετάλλευση και την κρατική βαρβαρότητα.

Να το πάρουμε αλλιώς. Να μη συνηθίσουμε τον θάνατο στους

χώρους εργασίας. Να σπάσουμε την απομόνωση, να στηριχθούμε στις συλλογικές μας δυνάμεις, να συγκρουστούμε με τους εκβιασμούς κράτους και αφεντικών.
Απέναντι στην εκμετάλλευση και την εργοδοτική αυθαιρεσία, η απάντησή μας βρίσκεται στην αυτοοργάνωση, στην αλληλεγγύη και στον αγώνα. Γιατί μόνο μέσα από τη συλλογική αντίσταση μπορούμε να διεκδικήσουμε ζωές που δεν θα μετριούνται με βάση τα κέρδη τους.
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ
ΟΙ ΖΩΕΣ ΜΑΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΟΥΣ
ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ
Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας

Αιτολωακαρνανια και Ευρυτανία σε κλοιό κερδοσκόπων – Αντιεξουσιαστική Κίνηση

Ήρθε η στιγμή που ο νομός Αιτωλοακαρνανίας, μετά κι από άλλους νομούς της χώρας, δέχεται επίθεση από τις Βιομηχανικές Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΒΑΠΕ), με τις συνέπειες και τις αλλοιώσεις στο φυσικό περιβάλλον να είναι πλέον εμφανείς σε όλη την κοινωνία. Μπορεί προσωρινά να έχουν κερδηθεί κατά τόπους κάποιες μάχες, όμως ο πόλεμος απέναντι στα επιχειρηματικά και χρηματιστηριακά συμφέροντα – που με τη βοήθεια του κράτους υφαρπάζουν και εκμεταλλεύονται τους φυσικούς πόρους προκειμένου να μετατρέψουν ολόκληρους νομούς σε μπαταρίες – παραμένει εν εξελίξει.
Σύμφωνα με το κείμενο της Ανοιχτής συνέλευσης για την υπεράσπιση της Αιτωλοακαρνανίας:
Μια ενεργειακή αποικία υπό κατασκευή
Η Αιτωλοακαρνανία, ένας νομός πλούσιος σε φυσικούς πόρους, έχει πλέον μπει για τα καλά στο στόχαστρο των ενεργειακών συμφερόντων. Από τη Ναύπακτο μέχρι την Αμφιλοχία και από την Τριχωνίδα μέχρι τα Κρεμαστά, διαπερνώντας όλες τις λίμνες και τα βουνά του νομού, οργανώνουν και προωθούν την καταλήστευση

της φύσης. Οι λεγόμενες «επενδύσεις» διαδέχονται η μία την άλλη, σαν κύματα που δεν αφήνουν χρόνο ούτε να τις μετρήσει κανείς: φωτοβολταϊκοί σταθμοί (ΦΣΠΗΕ), πλωτοί και χερσαίοι, αιολικοί σταθμοί (ΑΣΠΗΕ) στις κορυφογραμμές, μικρά υδροηλεκτρικά στα ρέματα, μονάδες αποθήκευσης ενέργειας (ΜΑΗΕ), συνθέτουν το νέο ενεργειακό δόγμα, με κράτος και εταιρείες να αδιαφορούν για το φυσικό περιβάλλον και την αλλαγή χρήσης γης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το σχέδιο για την Τριχωνίδα, όπου εταιρείες όπως η ΤΕΡΝΑ και η AQUA RESISTANCE οραματίζονται έργα αντλησιοταμίευσης μέσα σε μια προστατευόμενη περιοχή NATURA, σαν να μην είναι τίποτα παραπάνω από μια δεξαμενή ενέργειας. Ένα άλλο ενδεικτικό παράδειγμα είναι τα βουνά της Ναυπακτίας, όπου σήμερα λειτουργούν 95 ανεμογεννήτριες, συνολικής ισχύος περίπου 217 MW, ενώ σχεδιάζεται η εγκατάσταση 135 επιπλέον. Η λίστα συνεχίζεται, και μια απλή ματιά στον γεωφυσικό χάρτη της ΡΑΕΥΥ αρκεί για να διαπιστώσουμε πως τα ζωντανά οικοσυστήματα δεν είναι τίποτα άλλο παρά επενδυτική ευκαιρία για τα καρτέλ της ενέργειας και των κερδοσκοπικών funds.

Ένα θεσμικό πλαίσιο κομμένο και ραμμένο για τις εταιρείες

Βεβαίως, τίποτα απ’ όλα αυτά δεν είναι τυχαίο. Το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, το οποίο πρόσφατα πέρασε από τη βουλή και έχει ήδη καταγγελθεί από επιστημονικούς και περιβαλλοντικούς φορείς, δεν στηρίζεται σε καμία πραγματική επιστημονική εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των οικοσυστημάτων. Αντίθετα, χαρακτηρίζει σχεδόν ολόκληρη την επικράτεια εκ των προτέρων κατάλληλη για εγκατάσταση ΒΑΠΕ, ενώ οι μεταβατικές του διατάξεις εξασφαλίζουν πως όλα τα έργα που βρίσκονται ήδη σε αδειοδότηση θα συνεχίσουν με το παλιό, αποδεδειγμένα πλημμελές καθεστώς: fast-track αδειοδοτήσεις, θεσμικές παρακάμψεις, αγνόηση αποφάσεων ακόμη και του ίδιου του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σε παρόμοιο πλαίσιο εντάσσεται και η απόπειρα αρπαγής του νερού της Αιτωλοακαρνανίας και της Ευρυτανίας, μέσα από το νέο νόμο για τη διαχείριση του νερού, το οποίο ουσιαστικά αφαιρεί τη διαχείριση των υδάτινων πόρων από τις κατά τόπους ΔΕΥΑ και ανοίγει τον δρόμο για την εκτροπή των ποταμών, εκτρέποντας και διοχετεύοντας το νερό σε κερδοσκοπικές και αντιοικολογικές επενδύσεις. Ουσιαστικά το κράτος «σερβίρει» και οι εταιρείες «καρφώνουν» με μια νομοθεσία που όχι μόνο δεν οργανώνει την προστασία του τόπου, αλλά δημιουργεί το νομικό πλαίσιο για την καταστροφή του.

Ενέργεια: γιατί και για ποιον;

Την ίδια στιγμή που εγκαταλείπεται η ύπαιθρος και αποδυναμώνονται οι βασικές δημόσιες υποδομές για τις ζωές μας, ανοίγεται το πεδίο για την ονομαζόμενη «πράσινη ανάπτυξη». θυσιάζονται γαίες υψηλής παραγωγικότητας, αλλάζοντας τη χρήση γης, καταστρέφονται οικοσυστήματα σπουδαίας βιοποικιλότητας. Πάνω σε αυτή την εγκατάλειψη και ερημοποίηση της υπαίθρου, οι εταιρείες βρίσκουν το πρόσφορο έδαφος για να ρημάξουν και να υποβαθμίσουν ακόμη περισσότερο ολόκληρες περιοχές. Στην πραγματικότητα, ούτε καν προκύπτει αναγκαιότητα όλων αυτών των έργων για το ενεργειακό σύστημα της χώρας. Με μια γρήγορη ματιά στα στοιχεία, θα διαπιστώσουμε ότι η Ελλάδα έχει προ πολλού καλύψει και ξεπεράσει τους δικούς της ενεργειακούς στόχους από ΑΠΕ.

Τελικά, ποιος είναι πραγματικά ο στόχος αυτού του καταιγισμού έργων; Από τη στιγμή που η ενέργεια δεν αντιμετωπίζεται πια ως δημόσιο και κοινωνικό αγαθό αλλά ως εμπόρευμα και χρηματιστηριακό προϊόν, η απάντηση είναι προφανής: κερδοφορία για τις εταιρείες που εξυπηρετούν ενεργειακά και εξαγωγικά συμφέροντα. Επιδοτήσεις, φορολογικές ελαφρύνσεις και τεράστια κερδοφορία από την πώληση ρεύματος είναι τόσο ισχυρά κίνητρα, ώστε δεν αφήνουν ούτε ραχούλα χωρίς ανεμογεννήτριες, ούτε πλαγιά χωρίς φωτοβολταϊκά, ούτε λίμνη χωρίς αντλησιοταμίευση. Κι ενώ η συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της χώρας ολοένα και αυξάνεται – κάτι που πρακτικά οδηγεί στη μείωση του κόστους παραγωγής ενέργειας – αυτό δεν αποτυπώνεται στην τσέπη του καταναλωτή, με τις αυξήσεις στην τιμή του ρεύματος να διαδέχονται η μία την άλλη.

Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι μόνο τι ενέργεια παράγουμε, αλλά σε ποια κλίμακα, για ποιες ανάγκες, με ποιο μοντέλο και προς όφελος ποιων παράγεται. Γιατί το πρόβλημα δεν βρίσκεται αποκλειστικά στην επιλογή ανάμεσα στα ορυκτά καύσιμα και τις ΑΠΕ ή άλλων μορφών ενέργειας, αλλά στο ίδιο το μοντέλο που αντιμετωπίζει την ενέργεια ως εμπόρευμα και την αδιάκοπη αύξηση της παραγωγής και της κατανάλωσης ως μονόδρομο. Το ουσιαστικό ερώτημα είναι: ενέργεια για τι και για ποιον; Για το κέρδος των εταιρειών ή για τις ανάγκες τις κοινωνίας; Και επιπλέον ποιες ανάγκες είναι αυτές και ποιος τις καθορίζει; Το πραγματικό ερώτημα είναι βαθιά πολιτικό και είναι το ζήτημα της απόφασης. Ποιος παίρνει τις αποφάσεις για τις ανάγκες μας, για τον τρόπο που αυτές θα καλυφθούν, για τους τόπους μας και

τελικά, για την ζωή μας συνολικά; Εν προκειμένω, η πραγματική ενεργειακή μετάβαση προϋποθέτει, επομένως, να αμφισβητήσουμε την ίδια τη λογική του σημερινού μοντέλου ανάπτυξης και να διεκδικήσουμε κοινωνικό έλεγχο, αποκέντρωση και συμμετοχή των ίδιων των κοινωνιών στις αποφάσεις για τους φυσικούς πόρους και την ενέργεια. Απέναντι σε αυτή τη λογική δεν αντιπαραθέτουμε απλώς μια «καλύτερη» ή «πιο ήπια» ανάπτυξη. Αντιπαραθέτουμε την ίδια την ιδέα ότι ο τόπος, το νερό, τα βουνά και ο αέρας είναι κοινά αγαθά και όχι πεδίο επένδυσης. Υπερασπιζόμαστε μια κοινωνία που αποφασίζει η ίδια για τη μοίρα των φυσικών της πόρων, μακριά από την επιταχυνόμενη οικονομική μεγέθυνση, μακριά από την κρατική συγκέντρωση εξουσίας και μακριά από την ιδιωτική κερδοφορία.

Καλούμε σε αγώνα και αντίσταση

Για όλους τους παραπάνω λόγους, αλλά και για πολλούς ακόμη, δεν πρόκειται να επιτρέψουμε τα βουνά, τα νερά και η γη να γίνουν πεδίο εκμετάλλευσης και κερδοσκοπίας για λίγους. Απέναντι σε αυτή την επέλαση, η μόνη απάντηση είναι η οργάνωση των κοινωνιών από τα κάτω. Απέναντι σε ενεργειακούς κολοσσούς, τοπικά μικροσυμφέροντα και διεφθαρμένους κρατικούς φορείς, ο αγώνας αυτός έχει καταγράψει ήδη σημαντικές νίκες, όμως νέα μέτωπα ανοίγουν συνεχώς. Μπροστά σε αυτή την επέλαση και τη λεηλασία της φύσης, η ενίσχυση της δράσης και της φωνής μας δεν είναι απλώς επιθυμητή αλλά επιτακτική. Ας εμπνευστούμε λοιπόν από τα παγκόσμια κι εγχώρια οικολογικά κινήματα αλλά και τους αγώνες που έχουμε δώσει όλα αυτά τα χρόνια για την υπεράσπιση της φύσης κι ας κάνουμε ακόμη ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Ας μην χάνουμε χρόνο λοιπόν γιατί ο αγώνας για την υπεράσπιση του περιβάλλοντος είναι αγώνας για την ίδια την ζωή!

Καλούμε στις κινητοποιήσεις και τις δράσεις που θα πραγματοποιηθούν το επόμενο διάστημα στο Αγρίνιο:

Παρασκευή 9 Οκτωβρίου – 18:30 εκδήλωση – συζήτηση στην Πλατεία Δημάδη

Σάββατο 10 Οκτωβρίου 11:00 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ – ΠΟΡΕΙΑ στην ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΛΙΜΝΕΣ ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΙΑ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΜΠΑΤΑΡΙΑ-ΑΝΑΧΩΜΑ ΝΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΣΤΗ ΛΕΗΛΑΣΙΑ

ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ | ΔΙΚΤΥΟ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ

Μετά τη Ροζάβα: Ήττα ενός Εγχειρήματος ή Μετασχηματισμός μιας Δυνατότητας;

Έρευνα: Hasse-Nima Golkar .

Μετάφραση: Αντώνης Μπρούμας

Ένας αναρχοσυνδικαλιστικός στοχασμός πάνω στο κράτος, την εξουσία, τον πόλεμο και τον δημοκρατικό συνομοσπονδισμό

Για να διαβάσετε την αρχική δημοσίευση πατήστε ΕΔΩ

Εισαγωγή: Έφτασε η Ροζάβα στο Τέλος της;

Στις 25 Αυγούστου 2026, ο Μαζλούμ Αμπντί, γενικός διοικητής των Συριακών Δημοκρατικών Δυνάμεων (SDF), ανακοίνωσε στη Δαμασκό ότι οι SDF είχαν διαλυθεί ως αυτοτελής στρατιωτική δύναμη και ότι η διαδικασία ενσωμάτωσης των δυνάμεών τους στη στρατιωτική δομή του Συριακού κράτους είχε ολοκληρωθεί. Επί χρόνια, οι SDF υπήρξαν ο βασικός στρατιωτικός πυλώνας της Αυτόνομης Διοίκησης της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας. Έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στον πόλεμο ενάντια στο Ισλαμικό Κράτος (ISIS) και, στο απόγειό τους, έλεγχαν μεγάλο μέρος της βορειοανατολικής Συρίας.

Τρεις ημέρες αργότερα, ο Σύρος πρόεδρος Αχμέντ αλ-Σαράα διόρισε τον Μαζλούμ Αμπντί σύμβουλο της προεδρίας – ένα γεγονός του οποίου ο πολιτικός συμβολισμός είναι υπερβολικά

βαρύς για να εκληφθεί ως απλός διοικητικός διορισμός.

Έτσι, ένα από τα σημαντικότερα πολιτικά και κοινωνικά πειράματα της σύγχρονης Μέσης Ανατολής εισήλθε σε μια εντελώς νέα φάση.

Έφτασε όμως η Ροζάβα στο τέλος της;

Αν εννοήσουμε τη Ροζάβα ως επικράτεια, ως αυτόνομη διοίκηση και ως στρατιωτική δύναμη, η απάντηση είναι σε μεγάλο βαθμό καταφατική. Αν όμως την εννοήσουμε ως κοινωνικό πείραμα που περιλαμβάνει κομμούνες, συμβούλια, την αυτοοργάνωση των γυναικών, συνεταιρισμούς, τοπική αυτοδιαχείριση, πολυεθνοτική συμβίωση και την απόπειρα υπέρβασης της λογικής του έθνους-κράτους, η απάντηση είναι πολύ πιο σύνθετη.

Από μια αναρχική σκοπιά, το κεντρικό ερώτημα ίσως δεν είναι:«Ηττήθηκε η Ροζάβα;» αλλά μάλλον:

«Τι πρέπει να επιβιώσει από τη Ροζάβα, ώστε η στρατιωτική ήττα των θεσμών της να μη μετατραπεί σε ήττα της ίδιας της ιδέας της κοινωνικής χειραφέτησης;» Για να προσεγγίσουμε αυτό το ερώτημα, χρειάζεται να επιστρέψουμε σε τέσσερις πνευματικές παραδόσεις: στον Μπακούνιν, τον Κροπότκιν, τον Μάρεϊ Μπούκτσιν και τον Αμπντουλάχ Οτσαλάν.

1. Μπακούνιν: το πρόβλημα δεν είναι απλώς ποιος ελέγχει το κράτος

Μία από τις πιο θεμελιώδεις κριτικές του Μιχαήλ Μπακούνιν στη νεωτερική πολιτική στρεφόταν ενάντια στη συγκέντρωση της εξουσίας και ενάντια στην αυταπάτη ότι το κράτος μπορεί να τεθεί προσωρινά στα χέρια των επαναστατικών δυνάμεων και στη συνέχεια να διαλυθεί.

Για τον Μπακούνιν, το κράτος δεν είναι ένα ουδέτερο εργαλείο που μπορεί απλώς να παραδοθεί στις χειραφετητικές δυνάμεις. Το πρόβλημα έγκειται στην ίδια τη σχέση προσταγής και υπακοής.

Στο *Κρατισμός και Αναρχία* υπογραμμίζει την αντίφαση ανάμεσα στην ελευθερία και την κρατική δομή. Από αυτή τη σκοπιά, η Ροζάβα εμπεριείχε μια θεμελιώδη αντίφαση.

Το πρόταγμα του δημοκρατικού συνομοσπονδισμού παρουσιάστηκε ως εναλλακτική απέναντι στο έθνος-κράτος. Κι όμως, για να αμυνθεί, χρειάστηκε να αναπτύξει ισχυρή στρατιωτική δομή, διοικητικούς θεσμούς, μηχανισμούς ασφαλείας και διπλωματικές σχέσεις με ισχυρά κράτη. Αυτή η αντίφαση δεν πρέπει να αναχθεί, με απλοϊκό τρόπο, σε «προδοσία» ή «εκτροπή».

Η Ροζάβα δεν αναδύθηκε σε έναν ειρηνικό κόσμο. Το ISIS, η Τουρκία, ο συριακός εμφύλιος πόλεμος και, τελικά, η νέα κυβέρνηση στη Δαμασκό συνιστούσαν πραγματικές και συχνά υπαρξιακές απειλές. Η ένοπλη αυτοάμυνα δεν ήταν απλώς μια θεωρητική επιλογή· ήταν μέρος του αγώνα για επιβίωση.

Το ερώτημα του Μπακούνιν ωστόσο παραμένει: Μπορεί μια δομή, που δημιουργήθηκε για να υπερασπιστεί την ελευθερία, να μετατραπεί σταδιακά σε δομή που υπάρχει ανεξάρτητα από την κοινωνία; Αυτό ίσως είναι το σημαντικότερο αναρχικό ερώτημα σχετικά με τη Ροζάβα.

2. Κροπότκιν: η κοινωνία προϋπάρχει του κράτους

Αν ο Μπακούνιν στρέφει την προσοχή μας στους κινδύνους της συγκεντρωμένης εξουσίας, ο Κροπότκιν τη στρέφει στην ικανότητα της κοινωνίας για αυτοοργάνωση.

Στο *Αλληλοβοήθεια*, ο Κροπότκιν υποστηρίζει ότι η συνεργασία, η αλληλεγγύη και η αμοιβαία συνδρομή δεν πρέπει να εκλαμβάνονται απλώς ως προϊόντα της κρατικής οργάνωσης. Οι ανθρώπινες κοινότητες – όπως, πράγματι, και πολλές κοινότητες ζώων – έχουν αναπτύξει σύνθετες μορφές συνεργασίας χωρίς συγκεντρωτική δομή διοίκησης.

Η σημασία αυτής της ιδέας για τη Ροζάβα είναι προφανής. Αν οι

άνθρωποι είναι ικανοί να οργανώνουν οι ίδιοι τη ζωή τους, τότε το θεμελιώδες πολιτικό ερώτημα δεν είναι πια:

«Ποιος κυβερνά το κράτος;» αλλά:

«Πόσο μεγάλο μέρος της κοινωνικής ζωής μπορεί να οργανωθεί χωρίς το κράτος και χωρίς τις κρατικές ιεραρχίες;»

Εδώ ακριβώς οι κομμούνες, τα συμβούλια, οι συνεταιρισμοί και οι ανεξάρτητες οργανώσεις γυναικών αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Αυτοί οι θεσμοί, περισσότερο από οποιαδήποτε τυπική κυβερνητική δομή, είναι ενδεχομένως οι γνήσιοι φορείς της κοινωνικής εμπειρίας της Ροζάβα. Από αυτή τη σκοπιά, η διάλυση των SDF δεν σημαίνει, από μόνη της, την καταστροφή της Ροζάβα ως κοινωνικής εμπειρίας.

Αν η κοινωνία έχει εσωτερικεύσει ικανότητες αυτοοργάνωσης, μια στρατιωτική δύναμη μπορεί να εξαφανιστεί χωρίς να εξαφανιστούν μαζί της όλες οι κοινωνικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια. Αν όμως οι σχέσεις αυτές εξαρτιόνταν θεμελιωδώς από την πολιτική και στρατιωτική δομή, τότε η κατάσταση είναι πολύ διαφορετική.

3. Μπούκτσιν: η ελευθεριακή πολιτική οφείλει να δημιουργεί θεσμούς

Ο Μάρεϊ Μπούκτσιν προχωρεί το ερώτημα ένα βήμα παραπέρα. Υπερέβη έναν αναρχισμό νοούμενο απλώς ως άρνηση του κράτους και έθεσε το ερώτημα:

Πώς μπορεί να οργανωθεί μια σύνθετη νεωτερική κοινωνία μετά την κατάργηση του κράτους; Η απάντησή του πήρε μορφή στις ιδέες του κομμουναλισμού και του ελευθεριακού δημοτισμού: τη δημιουργία θεσμών άμεσης δημοκρατίας σε τοπικό επίπεδο, τη μεταξύ τους συνομοσπονδιακή σύνδεση και τη σταδιακή μεταφορά της πραγματικής πολιτικής εξουσίας από τις κρατικές δομές στις

κοινότητες.

Εδώ ακριβώς η σχέση του Μπούκτσιν με την εμπειρία της Ροζάβα αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Ο δημοκρατικός συνομοσπονδισμός του Οτσαλάν δεν ταυτίζεται με τον κομμουναλισμό του Μπούκτσιν, επηρεάστηκε όμως έντονα από τις ιδέες του τελευταίου για την κοινωνική οικολογία, την τοπική δημοκρατία και τη συνομοσπονδιακή οργάνωση. Η πνευματική σχέση των δύο έχει εξεταστεί εκτενώς στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία.

Υπάρχει ωστόσο θεμελιώδης διαφορά ανάμεσα στον κρατικό ομοσπονδισμό και τον ελευθεριακό συνομοσπονδισμό. Στον κρατικό ομοσπονδισμό, η εξουσία παραμένει τελικά εντός του κράτους και απλώς κατανέμεται σε διαφορετικά διοικητικά επίπεδα.

Στον ελευθεριακό συνομοσπονδισμό, αντιθέτως, η εξουσία υποτίθεται ότι πηγάζει από τις κοινότητες, ενώ οι θεσμοί ανώτερου επιπέδου υπάρχουν πρωτίστως για να συντονίζουν και να εφαρμόζουν αποφάσεις που λαμβάνονται από τα κάτω.

Αυτό καθιστά αναπόφευκτο ένα κρίσιμο ερώτημα:

Εδραζόταν πράγματι η πραγματική πολιτική εξουσία στη Ροζάβα στις κομμούνες και τα συμβούλια, ή παρέμειναν οι πολιτικές και στρατιωτικές δομές το αληθινό κέντρο εξουσίας; Αν το δεύτερο βρίσκεται πιο κοντά στην πραγματικότητα, τότε η σημερινή ήττα δεν είναι απλώς στρατιωτική. Αποκαλύπτει μια δομική ευαλωτότητα.

4. Οτσαλάν: η υπέρβαση του έθνους-κράτους

Ύστερα από μια μεγάλη μεταστροφή στην πολιτική του σκέψη, ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν απομακρύνθηκε από την ιδέα της ίδρυσης ανεξάρτητου κουρδικού έθνους-κράτους και στράφηκε προς την έννοια του δημοκρατικού συνομοσπονδισμού.

Στο πλαίσιο αυτό, η κουρδική χειραφέτηση δεν απαιτεί κατ’

ανάγκη τη δημιουργία ενός ακόμη έθνους-κράτους. Η κοινωνία μπορεί να οργανωθεί μέσα από κομμούνες, συμβούλια και δίκτυα τοπικών θεσμών, χωρίς να συγκροτήσει νέο κυρίαρχο κράτος. Επρόκειτο για θεμελιώδη θεωρητική μετατόπιση.

Το ερώτημα άλλαξε από:

«Πώς θα ιδρύσουμε το δικό μας κράτος;» σε:

«Πώς θα μειώσουμε την ανάγκη του κράτους μέσα στην κοινωνική ζωή;»

Η σημασία της Ροζάβα έγκειται στο ότι μετέφερε αυτή την ιδέα από το επίπεδο της πολιτικής θεωρίας στην πράξη, μέσα από πειράματα τοπικής αυτοκυβέρνησης, συμμετοχής των γυναικών, πολυεθνοτικής πολιτικής οργάνωσης και αποκεντρωμένων θεσμών.

Εδώ ακριβώς όμως αναδύεται η κεντρική αντίφαση.

5. Το παράδοξο της Ροζάβα: να είσαι αντικρατικός σε έναν κόσμο κρατών

Η Ροζάβα επιδίωξε να υπερβεί τη λογική του έθνους-κράτους. Υπήρχε όμως μέσα σε έναν κόσμο όπου σχεδόν όλες οι μεγάλες πολιτικές δυνάμεις ήταν κράτη. Χρειαζόταν στρατιωτική δύναμη για την άμυνά της. Χρειαζόταν διεθνείς οικονομικές σχέσεις για την επιβίωσή της.

Στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην αμερικανική στρατιωτική υποστήριξη στον πόλεμο ενάντια στο ISIS. Και χρειάστηκε να διαπραγματευτεί το μέλλον της με τη Δαμασκό, την Ουάσιγκτον, τη Μόσχα, την Άγκυρα και άλλες κρατικές δυνάμεις.

Αυτό παρήγαγε μια ιστορική αντίφαση: Ένα εγχείρημα που επιζητούσε την υπέρβαση της λογικής του κράτους αναγκάστηκε να συνάψει στρατηγικές σχέσεις με κράτη προκειμένου να επιβιώσει. Αυτό δεν ήταν κατ’ ανάγκη ηθική αποτυχία. Ήταν όμως δομική ευαλωτότητα.

Όσο περισσότερο η επιβίωση ενός εγχειρήματος εξαρτάται από εξωτερικές δυνάμεις, στρατιωτικούς θεσμούς και διπλωματικές δομές, τόσο μεγαλύτερη μπορεί να γίνει η απόσταση ανάμεσα στο εγχείρημα και τις αρχικές του αρχές αυτοκυβέρνησης.

6. Το ζήτημα των SDF: η κοινωνία υπεράσπιζε τον στρατό ή ο στρατός την κοινωνία;

Το ερώτημα μοιάζει σκληρό, από αναρχική σκοπιά όμως είναι αναπόφευκτο. Κανένας σοβαρός παρατηρητής δεν μπορεί να αρνηθεί τον ιστορικό ρόλο των SDF στην ήττα του ISIS.Οφείλουμε ωστόσο να διακρίνουμε ανάμεσα σε δύο διαφορετικές σχέσεις:

κοινωνία → αμυντική οργάνωση

και

αμυντική οργάνωση → πολιτική δομή → κοινωνία

Στην πρώτη περίπτωση, ο στρατός είναι εργαλείο της κοινωνίας. Στη δεύτερη, η κοινωνία καθίσταται εξαρτημένη από την αναπαραγωγή της στρατιωτικής δομής.

Ο πόλεμος τείνει να γεννά συγκεντρωτισμό, πειθαρχία, ιεραρχία και σχέσεις διοίκησης, ενώ η κοινωνική αυτοκυβέρνηση εξαρτάται από τη συμμετοχή, τη διαβούλευση, τη διάχυση της εξουσίας και την οριζόντια λήψη αποφάσεων.

Έτσι, ο πόλεμος θέτει κάθε χειραφετητικό εγχείρημα μπροστά σε έναν θεμελιώδη κίνδυνο:

Οι δομές που δημιουργούνται για τον πόλεμο ενδέχεται να επιβιώσουν του πολέμου και να μεταφέρουν τη λογική του πολέμου μέσα στην πολιτική και κοινωνική ζωή.

Από αυτή τη σκοπιά, η διάλυση των SDF δεν είναι απλώς η ήττα μιας στρατιωτικής οργάνωσης. Προσφέρει επίσης την ευκαιρία να

αναρωτηθούμε πόσο μεγάλο μέρος της πολιτικής ισχύος της Ροζάβα είχε καταστεί εξαρτημένο από τις στρατιωτικές δομές.

7. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και το πρόβλημα του «αναγκαίου συμμάχου»

Η συνεργασία ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τους SDF υπήρξε καθοριστική για τον αγώνα ενάντια στο ISIS και για την επιβίωση της αυτόνομης διοίκησης. Τα κράτη όμως δρουν με γνώμονα στρατηγικά συμφέροντα, όχι με γνώμονα την πίστη σε χειραφετητικά εγχειρήματα.

Αυτό απαιτεί τη διάκριση δύο εννοιών: της τακτικής συμμαχίας και της στρατηγικής εξάρτησης. Η τακτική συνεργασία με ένα κράτος μπορεί να είναι αναγκαία υπό ορισμένες συνθήκες.

Όταν όμως η επιβίωση ενός κινήματος καθίσταται εξαρτημένη από τις αποφάσεις αυτού του κράτους, μια μεταβολή των γεωπολιτικών προτεραιοτήτων μπορεί να εκθέσει ολόκληρο το εγχείρημα σε βαθιά ευαλωτότητα.

Αυτό είναι ένα από τα πικρά μαθήματα της Ροζάβα.

Η Ροζάβα μπόρεσε να αξιοποιήσει την αμερικανική υποστήριξη στον αγώνα ενάντια στο ISIS, ποτέ όμως δεν μπόρεσε να μετατρέψει αυτή την υποστήριξη σε μόνιμη εγγύηση πολιτικής αυτονομίας. Και ποτέ δεν υπήρξε λόγος να υποθέσει κανείς ότι θα μπορούσε.

8. Μια αναρχική κριτική της ίδιας της Ροζάβα

Εδώ ακριβώς ένα αναρχικό έντυπο οφείλει επίσης να υπερβεί τη ρομαντικοποίηση της Ροζάβα.

Η Ροζάβα δεν ήταν μια πλήρως αναρχική κοινωνία.

Αυτό πρέπει να ειπωθεί καθαρά.

Ήταν ένας σύνθετος συνδυασμός:

- **κουρδικής απελευθερωτικής πολιτικής·**
- **δημοκρατικού συνομοσπονδισμού·**
- **κομμουναλισμού·**
- **φεμινισμού·**
- **κομματικής οργάνωσης·**
- **διοικητικών θεσμών·**
- **στρατιωτικών δυνάμεων·**
- **δομών ασφαλείας·**
- **και διπλωματικών σχέσεων με ξένα κράτη.**

Η Ροζάβα, επομένως, δεν πρέπει να κριθεί σαν να επρόκειτο για μια πλήρως πραγματωμένη αναρχική κοινωνία. Είναι ακριβέστερο να την κατανοήσουμε ως ένα ριζοσπαστικό πολιτικό και κοινωνικό πείραμα, που επιχείρησε να θέσει σε εφαρμογή στοιχεία της αναρχικής και κομμουναλιστικής σκέψης υπό εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες. Και ακριβώς επειδή υπήρξε πείραμα, οι αποτυχίες του είναι εξίσου σημαντικές με τα επιτεύγματά του. Αν μιλήσουμε μόνο για τα επιτεύγματά της, μετατρέπουμε τη Ροζάβα σε μύθο.Αν μιλήσουμε μόνο για τις αποτυχίες της, διαγράφουμε ένα από τα σημαντικότερα πολιτικά πειράματα των τελευταίων δεκαετιών.

9. Οι γυναίκες: η σημαντικότερη δοκιμασία για το μέλλον της Ροζάβα

Από αναρχική σκοπιά, το μέλλον της Ροζάβα ενδέχεται να μετρηθεί λιγότερο από την τύχη των διοικητικών κτιρίων ή ακόμη και των εδαφικών ορίων, και περισσότερο από την τύχη της αυτόνομης αυτοοργάνωσης των γυναικών.Η απελευθέρωση των γυναικών στη Ροζάβα δεν ήταν απλώς κυβερνητική πολιτική ούτε ζήτημα εκλογικών ποσοστώσεων.

Οι ανεξάρτητες γυναικείες οργανώσεις και οι YPJ αποτελούσαν μέρος της θεμελιώδους διεκδίκησης του εγχειρήματος: ότι η

κοινωνική χειραφέτηση είναι αδύνατη χωρίς τον μετασχηματισμό των πατριαρχικών σχέσεων. Το μέλλον αυτών των δομών είναι σήμερα ένα από τα σημαντικότερα ερωτήματα γύρω από τη διαδικασία ενσωμάτωσης.

Πρόσφατα δημοσιεύματα έχουν αναδείξει επίσης τη δυσκολία ένταξης των YPJ στη νέα στρατιωτική δομή της Συρίας, η οποία ιστορικά στερείται σημαντικής γυναικείας συμμετοχής.

Το ερώτημα, επομένως, δεν είναι απλώς: «Πόση αυτονομία θα διατηρήσουν οι Κούρδοι;»

Το βαθύτερο ερώτημα είναι: «θα διατηρήσουν οι γυναίκες στη Ροζάβα το δικαίωμα να συντηρούν αυτόνομες μορφές οργάνωσης και ανεξάρτητη κοινωνική ισχύ;»

Αν η απάντηση είναι αρνητική, τότε ακόμη κι αν επιβιώσουν ορισμένα πολιτισμικά και διοικητικά δικαιώματα, μία από τις πιο ριζοσπαστικές διαστάσεις του πειράματος της Ροζάβα θα έχει χαθεί.

10. Το ζήτημα της πολυεθνοτικότητας

Η Ροζάβα δεν πρέπει να αναχθεί σε ένα αποκλειστικά κουρδικό εγχείρημα.

Μέρος της ιστορικής της σημασίας έγκειται στη διεκδίκησή της να δημιουργήσει μια πολιτική τάξη πραγμάτων όπου Κούρδοι, Άραβες, Ασσύριοι, Συριακοί και άλλες κοινότητες θα μπορούσαν να συμμετέχουν μέσα σε ένα κοινό πολιτικό πλαίσιο.

Για τον αναρχισμό, αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Ο αναρχισμός αντιτίθεται όχι μόνο στο κράτος αλλά και στην αναγωγή των ανθρώπων σε προκαθορισμένες πολιτικές ταυτότητες – είτε αυτές είναι εθνικές, εθνοτικές, θρησκευτικές ή ακόμη και ιδεολογικές. Αν η Ροζάβα είχε καταλήξει να γίνει απλώς μια ακόμη μορφή κουρδικού έθνους-κράτους, θα είχε χάσει μεγάλο μέρος της θεωρητικής της σημασίας.

Ένα κριτήριο αξιολόγησης του μέλλοντός της πρέπει επομένως να είναι: θα διατηρήσουν όλες οι κοινότητες που ζουν στην περιοχή ουσιαστικές δυνατότητες ισότιμης συμμετοχής και αυτοοργάνωσης; Το ερώτημα αυτό υπερβαίνει το ζήτημα των «κουρδικών δικαιωμάτων». Αφορά την ίδια την κοινωνική ελευθερία.

11. Η διάλυση των SDF: το τέλος μιας δομής, όχι κατ' ανάγκη το τέλος μιας εμπειρίας

Οφείλουμε τώρα να αναμετρηθούμε με τη νέα πολιτική πραγματικότητα.

Στις 25 Αυγούστου, οι SDF ανακοίνωσαν τη διάλυσή τους και την ενσωμάτωση των δυνάμεών τους στον συριακό στρατό. Η Δαμασκός επεκτείνει επίσης τον έλεγχό της σε εδάφη και θεσμούς που διοικούνταν προηγουμένως από την αυτόνομη διοίκηση.

Έτσι, πολιτικά και στρατιωτικά, η Ροζάβα υπέστη μεγάλη ήττα.

Αυτό όμως δεν απαντά ακόμη στο τι θα απογίνουν:

- **τα συμβούλια,**
- **οι κομμούνες,**
- **οι συνεταιρισμοί,**
- **οι γυναικείες οργανώσεις,**
- **η κουρδική εκπαίδευση και ο κουρδικός πολιτισμός,**
- **τα κοινωνικά δίκτυα,**
- **και η εμπειρία της πολυεθνοτικής συμβίωσης.**

Αν αυτές οι δομές μπορέσουν να συνεχίσουν να υπάρχουν σε κάποια ανεξάρτητη μορφή και από τα κάτω, η «Ροζάβα» ενδέχεται να μετασχηματιστεί από εδαφική πολιτική οντότητα σε κοινωνική παράδοση. Από αναρχική σκοπιά, αυτό θα ήταν ένας βαθύτατα σημαντικός μετασχηματισμός.

12. Η διαφορά ανάμεσα στην αποκέντρωση και την αυτοκυβέρνηση

Ένας από τους μεγάλους κινδύνους που βρίσκονται μπροστά μας είναι η σύγχυση της διοικητικής αποκέντρωσης με την αυτοκυβέρνηση.

Μια κεντρική κυβέρνηση μπορεί να επιτρέψει την ύπαρξη τοπικών συμβουλίων. Μπορεί να αναγνωρίσει την κουρδική γλώσσα. Μπορεί να διατηρήσει ορισμένους τοπικούς διοικητές. Κανένα όμως από αυτά δεν συνιστά, από μόνο του, αυτοκυβέρνηση.

Διοικητική αποκέντρωση σημαίνει ότι το κεντρικό κράτος αποφασίζει πόση αρμοδιότητα θα εκχωρήσει προς τα κάτω. Αυτοκυβέρνηση σημαίνει ότι οι ίδιοι οι άνθρωποι καθορίζουν πόσο μέρος της κοινωνικής τους ζωής θα οργανώσουν συλλογικά και με ποιον τρόπο.

Η διαφορά είναι θεμελιώδης. Αν τα συμβούλια καταστούν απλώς διοικητικά παραρτήματα του κράτους, τότε η Ροζάβα έχει μετατραπεί σε ένα αποκεντρωμένο διοικητικό σύστημα. Αν τα συμβούλια διατηρήσουν ουσιαστική κοινωνική και οικονομική ισχύ, τότε ένα μέρος του πειράματος της αυτοκυβέρνησης επιβιώνει.

13. Το τελικό ερώτημα: μπορεί η Ροζάβα να επιβιώσει χωρίς να γίνει κράτος;

Αυτή ίσως είναι η σημαντικότερη δοκιμασία που αρχίζει τώρα. Η Ροζάβα δεν μπορεί πια να στηριχθεί σε έναν ανεξάρτητο στρατό.

Δεν μπορεί πια να στηριχθεί σε εδαφικό έλεγχο της κλίμακας των προηγούμενων χρόνων. Και δεν μπορεί πια να θεωρεί δεδομένο ότι η αμερικανική στρατιωτική υποστήριξη θα της παρέχει μόνιμη στρατηγική ασπίδα.

Τι απομένει;

Η κοινωνία.

Και εδώ ακριβώς ο Κροπότκιν, ο Μπακούνιν, ο Μπούκτσιν και ο Οτσαλάν επανέρχονται στο κέντρο της συζήτησης.

Αν η κοινωνία διαθέτει πραγματικά την ικανότητα της αυτοοργάνωσης, ενδέχεται να διατηρήσει μέρος της εμπειρίας της ακόμη και μετά την ήττα της πολιτικής δομής. Αν δεν τη διαθέτει, τότε ένα εγχείρημα που επιδίωξε να υπερβεί το κράτος ενδέχεται τελικά να απορροφηθεί από το κράτος. Από αυτή τη σκοπιά, η ήττα των SDF μπορεί παραδόξως να μετατραπεί σε θεωρητική δοκιμασία του ίδιου του δημοκρατικού συνομοσπονδισμού.

14. Τρία πιθανά μέλλοντα

Το μέλλον δεν προβλέπεται με βεβαιότητα, μπορούμε ωστόσο να φανταστούμε τρεις ευρείες διαδρομές.

Πρώτη: απορρόφηση

Οι πρώην πολιτικές, δικαστικές, οικονομικές και στρατιωτικές δομές απορροφώνται από την κεντρική κυβέρνηση, ενώ τα συμβούλια μετατρέπονται σε διοικητικά όργανα. Στην περίπτωση αυτή, η Ροζάβα καθίσταται ένα κεφάλαιο, που ανήκει στην ιστορία.

Δεύτερη: περιορισμένη αυτοκυβέρνηση εντός της Συρίας

Η κεντρική κυβέρνηση διατηρεί την τυπική κυριαρχία, ενώ σημαντικά πολιτισμικά, εκπαιδευτικά και τοπικά διοικητικά δικαιώματα παραμένουν στην περιοχή. Αυτό θα μπορούσε να παραγάγει έναν πολιτικό συμβιβασμό, θα παρέμενε όμως αναγκαίο να κριθεί αν η «αυτοκυβέρνηση» διαθέτει γνήσια κοινωνική ισχύ ή απλώς εκχωρημένη διοικητική αρμοδιότητα.

Τρίτη: ο μετασχηματισμός της Ροζάβα

Η Ροζάβα παύει να είναι πρωτίστως κυβέρνηση ή επικράτεια και γίνεται ένα δίκτυο κοινωνικών σχέσεων: κομμούνες, συμβούλια, συνεταιρισμοί, γυναικείες οργανώσεις, τοπική αλληλεγγύη και μορφές αυτοδιαχείρισης. Αυτό είναι το δυσκολότερο σενάριο. Από αναρχική σκοπιά όμως, ενδέχεται να είναι και το βαθύτερο και το πολυτιμότερο.

15. Από τον Μπακούνιν στον Οτσαλάν: το ερώτημα που μένει αναπάντητο

Αν τοποθετήσουμε τις τέσσερις πνευματικές παραδόσεις που εξετάσαμε εδώ σε μία αλυσίδα, θα μπορούσαμε να πούμε:

Ο Μπακούνιν ρωτά:

Πώς μπορεί να αποδομηθεί η συγκεντρωμένη εξουσία;

Ο Κροπότκιν ρωτά:

Πώς μπορεί η κοινωνία να αυτοοργανωθεί μέσα από την αλληλοβοήθεια;

Ο Μπούκτσιν ρωτά:

Πώς μπορεί αυτή η αυτοοργάνωση να θεσμιστεί μέσα από την άμεση δημοκρατία και τη συνομοσπονδία;

Ο Οτσαλάν ρωτά:

Πώς μπορεί αυτή η λογική να εφαρμοστεί μέσα σε μια πολυεθνοτική κοινωνία, υπερβαίνοντας συγχρόνως το έθνος-κράτος;

Η Ροζάβα όμως πρόσθεσε ένα πέμπτο ερώτημα:

Πώς μπορεί μια αυτοκυβερνώμενη κοινωνία να αμυνθεί σε έναν κόσμο κρατών, στρατών, συνόρων και πολέμου, χωρίς να επιτρέψει στα ίδια της τα εργαλεία άμυνας να γίνουν εξουσία χωριστή από την κοινωνία; Το ερώτημα αυτό δεν έχει ακόμη ικανοποιητική

απάντηση, ούτε θεωρητική ούτε πρακτική. Και ίσως αυτή να είναι η σημαντικότερη παρακαταθήκη της Ροζάβα.

Συμπέρασμα: το τέλος της Ροζάβα – ή η αρχή μιας άλλης φάσης;

Δεν πρέπει να στρέψουμε αλλού το βλέμμα από τη σημερινή πολιτική πραγματικότητα.

Οι SDF διαλύθηκαν.

Η ανεξάρτητη στρατιωτική τους δομή εξαφανίστηκε.

Η κεντρική εξουσία στη Δαμασκό επεκτείνει τη δικαιοδοσία της.

Και πρώην ηγέτες των SDF εισέρχονται πλέον στις πολιτικές δομές του νέου συριακού κράτους.

Αυτές είναι πραγματικότητες που δεν συγκαλύπτονται με τη φράση «η επανάσταση συνεχίζεται».

Ταυτόχρονα, ωστόσο, η ήττα ενός στρατού δεν πρέπει να εξισώνεται αυτομάτως με την καταστροφή μιας κοινωνικής εμπειρίας. Η ιστορία των χειραφετητικών κινημάτων δείχνει ότι μια ιδέα είναι πραγματικά ζωντανή όταν μπορεί να επιβιώσει, με κάποια μορφή, ακόμη και μετά την κατάρρευση της πολιτικής δομής που τη μεταλαμπάδευσε.

Από αυτή τη σκοπιά, το μέλλον της Ροζάβα ενδέχεται να μην κρίνεται πλέον πρωτίστως στη Δαμασκό, την Άγκυρα, την Ουάσιγκτον, ούτε καν στα διοικητικά κτίρια της βορειοανατολικής Συρίας.

Ενδέχεται να κριθεί στην κομμούνα, στο συμβούλιο, στον συνεταιρισμό, στο σχολείο, στη γυναικεία οργάνωση και στις καθημερινές σχέσεις μέσα από τις οποίες οι άνθρωποι οργανώνουν τη ζωή τους.

Αν αυτά τα δίκτυα μπορέσουν να διατηρήσουν έναν βαθμό

αυτονομίας, η Ροζάβα ενδέχεται να μετασχηματιστεί από εδαφικό εγχείρημα σε κοινωνική παράδοση. Αν δεν μπορέσουν, τότε οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι ένα σημαντικό μέρος του εγχειρήματος απορροφήθηκε από το νέο κράτος. Και ίσως αυτό να είναι ένα από τα βαθύτερα μαθήματα της Ροζάβα:

Η απελευθέρωση μπορεί να ξεκινά με την κατάληψη της εξουσίας, πλησιάζει όμως την ελευθερία μόνον όταν η εξουσία δεν μπορεί πια να αποχωριστεί από την κοινωνία. Η Ροζάβα δεν μας έδωσε ακόμη οριστική απάντηση σε αυτό το ερώτημα.

Ίσως να μην μπορούσε ποτέ. Αυτό όμως ακριβώς είναι που καθιστά τόσο μεγάλη την ιστορική της σημασία. Η Ροζάβα δεν μας πρόσφερε ένα τέλειο υπόδειγμα. Μας έδωσε ένα πραγματικό ιστορικό πείραμα.

Ένα πείραμα που κατέδειξε ότι η αυτοκυβέρνηση, ο φεμινισμός, ο κομμουναλισμός, η πολυεθνοτική συμβίωση και η αντίσταση στο έθνος-κράτος μπορούν να περάσουν από την πολιτική θεωρία στη βιωμένη κοινωνική πράξη – αλλά και ένα πείραμα που κατέδειξε πώς ο πόλεμος, η στρατιωτική ισχύς, η γεωπολιτική και η εξωτερική εξάρτηση μπορούν να θέσουν υπό τεράστια πίεση ακόμη και τα πιο ριζοσπαστικά εγχειρήματα αυτοκυβέρνησης.

Ίσως, επομένως, να είναι πρόωρο να μιλάμε για τον «θάνατο της Ροζάβα». Μια ακριβέστερη διατύπωση θα ήταν: Η Ροζάβα έφτασε στο τέλος μιας ιστορικής μορφής· το αν θα εξαφανιστεί και η ιδέα της Ροζάβα εξαρτάται από την ικανότητα των ανθρώπων να διαφυλάξουν και να επινοήσουν εκ νέου την κοινωνική αυτοοργάνωση.

Και αυτό είναι ένα ερώτημα που το μέλλον δεν έχει ακόμη απαντήσει.

Γυναίκα – Ζωή – Ελευθερία!

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

Μιχαήλ Μπακούνιν

Κρατισμός και Αναρχία (1873) – για την κριτική του κράτους, της συγκεντρωμένης εξουσίας και της σχέσης ανάμεσα στην ελευθερία και την πολιτική οργάνωση.

Πιότρ Κροπότκιν

Αλληλοβοήθεια: Ένας παράγοντας της εξέλιξης (1902) – για την έννοια της αλληλοβοήθειας και την ιστορική ικανότητα των κοινοτήτων για αυτοοργάνωση.

Μάρεϊ Μπούκτσιν

Έργα για την κοινωνική οικολογία, τον κομμουναλισμό και τον ελευθεριακό δημοτισμό – για την κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στην οικολογία, την ιεραρχία, την κομμούνα, την άμεση δημοκρατία και τη συνομοσπονδιακή οργάνωση.

Αμπντουλάχ Οτσαλάν

Έργα για τον δημοκρατικό συνομοσπονδισμό – για την κατανόηση του μετασχηματισμού της κουρδικής πολιτικής σκέψης από το πρόταγμα του έθνους-κράτους προς τον δημοκρατικό συνομοσπονδισμό.

Federico Mazzucotelli

Μελέτες για τον δημοκρατικό συνομοσπονδισμό και τις πολιτικές δομές της Ροζάβα – για την εξέταση των ιστορικών και θεωρητικών καταβολών του εγχειρήματος.

1. ***C. Hammy***

Lessons From Rojava for the Paradigm of Social Ecology – για την εξέταση της σχέσης ανάμεσα στη Ροζάβα, τον Μπούκτσιν, την κοινωνική οικολογία και τον δημοκρατικό συνομοσπονδισμό.

Άνοιγμα 17ης χρονιάς του Ελεύθερου Κοινωνικού Χώρου Σχολείο (Θεσσαλονίκη)

Κυριακή 27/9
-17:00 Δενδροφύτευση, μπαζαρ βιβλίου, μπαζαρ ρούχων
-18:00 Γνωριμία με τον χώρο, παρουσίαση του εγχειρήματος και των ομάδων
-after bar
Τον Ιούνιο του 2010 το εγκαταλελειμμένο 12ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, καταλαμβάνεται και ανοίγει ξανά στην κοινωνία, ως κέντρο αγώνα – αντίστασης – δημιουργίας αυτή τη φορά, δομώντας παράλληλα μια κοινότητα με προτάγματα την αλληλεγγύη, την αυτοοργάνωση, την συντροφικότητα και τους συλλογικούς αγώνες, με πάντοτε διάθεση να ξεπεράσουμε από κοινού τις κρατικοκαπιταλιστικές αφηγήσεις και πρακτικές μέσα από ένα πλέγμα σχέσεων ισότητας και ελευθερίας.
Έτσι δημιουργήθηκε ο Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Σχολείο «για την μάθηση της ελευθερίας», στον οποίο μεταξύ άλλων ανά τα χρόνια έχουν οργανωθεί και λάβει χώρα ελεύθερα μαθήματα (όπως χορού, ξένων γλωσσών, γυμναστικής, ζωγραφικής κ.λπ.) πυρήνας των οποίων είναι η ελεύθερη διάχυση της γνώσης και οι αντιεραρχικές σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων ατόμων, καθώς επίσης και συνεργατικές δομές αλληλέγγυας οικονομίας, κύκλοι αυτομόρφωσης, ομάδα βιβλιοθήκης, κουζίνας, ομάδα ανακύκλωσης, συνεργείο ποδηλάτων και πολλά άλλα.
Ζούμε σε μία εποχή όπου στην καθημερινότητά μας βιώνουμε την αδυναμία κάλυψης των βασικών μας αναγκών, την διατροφή, την υγεία και την στέγαση. Την ίδια στιγμή οι δομές αγώνα που αφουγκράζονται και συλλογικοποιούν τις αντιστάσεις της κοινωνίας, αντιμετωπίζουν τα τελευταία χρόνια μια αναζωπυρωμένη επίθεση από το κράτος μέσω εκκενώσεων, καθώς αυτές είναι ανεπιθύμητες σε ένα κράτος εντατικοποιημένης καταστολής. Είναι αναγκαίο να συνεχίσουμε να δίνουμε ζωή στους χώρους ελευθερίας που έχουμε δημιουργήσει, μέσα από την

παρουσία μας, τη δραστηριοποίηση και την εξωτερίκευση των προταγμάτων μας, προκειμένου να βάλουμε ένα κοινωνικό φραγμό σε αυτή την επίθεση.
Για 17η χρονιά η ιστορία συνεχίζεται με αυτοοργάνωση, αυτοθέσμιση, αλληλεγγύη. Συνεχίζουμε να δημιουργούμε ρωγμές στον κόσμο της εξουσίας και του ελέγχου, να υπερασπιζόμαστε το δικαίωμα στον συλλογικό βίο, την αντίσταση και την ελευθερία, μέσα από καθημερινούς, μικρούς και μεγάλους αγώνες.
Έτσι λοιπόν, σας καλούμε όλους, -ες, -α στο άνοιγμα του 17ου έτους λειτουργίας του Ελεύθερου Κοινωνικού Χώρου Σχολείο, όπου θα πραγματοποιηθεί γνωριμία με τον χώρο, αυτοπαρουσίαση του εγχειρήματος, των πολιτικών και κοινωνικών προεκτάσεών του μέσα από μία σειρά ιστοριών. Θα συζητήσουμε όλοι και όλες μαζί σχετικά με τη λειτουργία του χώρου και των δραστηριοτήτων, θα προτείνουμε και θα οργανώσουμε τη δημιουργία/συνέχιση των ελεύθερων μαθημάτων, θα ζυμωθούμε και θα σχεδιάσουμε τη νέα «σχολική χρονιά».
Ανοιχτή Διαχειριστική Συνέλευση κάθε Κυριακή στις 18:00
Ανοιχτή Πολιτική Συνέλευση κάθε Δευτέρα στις 19:30
Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Σχολείο

Anti Authoritarian Movement (AK) goes to Balkan Anarchist Bookfair – Skopje 24-27.09

Anti Authoritarian Movement (AK) goes to Balkan Anarchist Bookfair.

This year, as all the previous ones, we are more than happy to participate in BAB, meet, discuss and co exist with other comrade friends.
The importance of the need to meet each other and share experiences and ideas is bigger than ever, in a world that societies are being militarized and war language is stepping

down every discussion for human rights and freedom.

The Balkan Anarchist Bookfair, is a reminder that only through collective political and cultural engagement can people from every corner of the globe stand up to the violence of warmongering states.

Everyone is more than welcome to find us in our Bookfair corner, meet each other, talk and of course build connections!

_____

Skopje 24-27.09

Η Αντιεξουσιαστική Κίνηση πάει στην Βαλκανική Αναρχική Έκθεση Βιβλίου .

Φέτος, όπως και όλα τα προηγούμενα χρόνια, είμαστε παραπάνω από χαρούμενοι που συμμετέχουμε στο BAB, συναντιόμαστε, συζητάμε και συνυπάρχουμε με άλλους συντρόφους/ισσες και φίλους/ες.
Η σημασία της ανάγκης να συναντηθούμε και να μοιραστούμε εμπειρίες και ιδέες είναι μεγαλύτερη από ποτέ, σε έναν κόσμο όπου οι κοινωνίες στρατιωτικοποιούνται και η γλώσσα του πολέμου υποβαθμίζει κάθε συζήτηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία.

Η Βαλκανική Αναρχική Έκθεση Βιβλίου είναι μια υπενθύμιση ότι μόνο μέσω συλλογικής πολιτικής και πολιτιστικής δέσμευσης μπορούν οι άνθρωποι από κάθε γωνιά του πλανήτη να αντισταθούν στη βία των πολεμοκάπηλων κρατών.

Είστε όλοι/ες ευπρόσδεκτοι/ες να μας βρείτε στο σημείο μας στο φεστιβάλ, να γνωριστούμε, να μιλήσουμε και φυσικά να χτίσουμε δεσμούς και επαφές!

Σκόπια 24-27/9

We invite publishers, infoshops, autonomous libraries, distro projects, print collectives, archives, independent presses and collectives from the Balkans and beyond **to join us in Skopje at the Balkan Anarchist Bookfair 2026.**

There is no participation fee, just

Συγκέντρωση /Πορεία για την

γυναικοκτονία στην Ηγουμενίτσα(22/9|19:00-Πλ Δημαρχείου) -Χειρονομία Αντιεξουσιαστική Κίνηση

Ποιοι θυμούνται σήμερα την Σούζαν από τα Γιάννενα, την Ελένη από την Ρόδο, την Κυριακή που δολοφονήθηκε μπροστά σε αστυνομικό τμήμα; Οι δεκάδες γυναικοκτονίες είναι κομμάτι μιας βαθιά αρρωστημένης πατριαρχικής κοινωνίας, όπου ο μέσος σεξιστής, γαλουχημένος με τα ιερά και τα όσια του αυθεντικού αρσενικού, θέτει τους όρους ύπαρξης για την κάθε γυναίκα που βρέθηκε στο δρόμο του. Όρους ζωής και θανάτου.
Για να επικρατήσει η ζωή και η πραγματική ελευθερία και χειραφέτηση υπάρχει κυρίως ένας όρος : η θανάτωση της πατριαρχίας.
Αύριο στις 19:00 θα είμαστε στην Ηγουμενίτσα, ανταποκρινόμενες-οι στο κάλεσμα της Πρωτοβουλίας Γυναικών Ηγουμενίτσας για την Πηνελόπη, ενάντια στον σεξισμό, την πατριαρχία και την παλιανθρωπιά που μεγαλώνει τέρατα, άνδρες της διπλανής πόρτας
22/9|19:00-Πλ Δημαρχείου – Ηγουμενίτσα
Χειρονομία Αντιεξουσιαστική Κίνηση